

LIEFDE IN TIJDEN VAN CORONA

51 diverse
kettingverhalen

**LIEFDE IN
TIJDEN VAN
CORONA**

**51 diverse
kettingverhalen**

INHOUD

VOORWOORD // 6

VOGELVRIJ, een verhaal van Chris, Mulume, Carmen en Anja // **9**

THUIS, een verhaal van Fien, Abud, Sylvie en Ivan // **13**

LUKAS' MISSIE, een verhaal van Flora, Natali, Monique, Christine en Isabelle // **17**

MENS EN MUS, een verhaal van Liesbeth, Lili, Imane, Myriam en Marina // **23**

ZIJN, een verhaal van Dominique, Christian, Lieve, Walter en Saad // **27**

ZEPHYROS, een verhaal van Griet, Martha, Leila, Dennis en Bert // **33**

DREAMING OF A FUTURE, a story of Elnaz, Luisa & Mohamad // **37**

SPIEGEL, een verhaal van Nessrin, Denis, Brenda, Jenka en Elisa // **41**

DE MEESTE DROMEN ZIJN BEDROG, een verhaal van Nancy, Hannah, Menka, Oskar en Sam // **45**

I'M A BIRD, een verhaal van Eveline, Anna, Konstanze, Youssra en Katia // **51**

DANSEN IN MIJN HOOFD, een verhaal van Hadewij, Karem, Odismarcy, Erika en Nele // **55**

SPECIALE DANK // 61

COLOFON // 63

Voorwoord

Maart 2020. Lockdown. De hele wereld is betoverd door een virus. Het virus legt sociale contacten aan banden en maakt echte, fysieke connectie tussen mensen onmogelijk. Het virus raakt het hart van onze sociaal-culturele organisatie FMDO.

FMDO verbindt en verenigt mensen, creëert ontmoeten en dialoog en bouwt bruggen. Bruggen tussen groepen mensen die elkaar goed en minder goed kennen met als rode draad diversiteit. We lachen, vieren, eten, schrijven, praten, proeven, dansen, genieten, wandelen, koken, zingen, ... samen. Samen maken we zo nieuwe verhalen. Samen.

April – mei 2020. Samen gaat niet samen met het virus. Op zoek naar een manier om mensen toch te verbinden, komt FMDO op het idee om met onze vrijwilligers een kettingverhaal te schrijven vanuit hun kot. We vragen fotograaf Sipan Hota om 10 foto's uit z'n portfolio met ons te delen en doen een oproep aan iedereen om mee te schrijven. 51 verhalenschrijvers zijn enthousiast voor dit schrijfexperiment. We delen hen lukraak op in groepjes van 4 of 5 mensen die samen om beurt een stuk van een verhaal op basis van 1 foto schrijven. Het resultaat is deze verhalenbundel.

De 51 verhalenschrijvers hebben elk hun eigen verhaal: sommigen groeiden op in België, anderen zoeken hier een nieuwe thuis na een leven elders. Sommige schreven mee uit nieuwsgierigheid of goesting, anderen uit passie voor taal en nog anderen om hun Nederlands te oefenen via het schrijven. 1 ding hebben ze allen gemeen: ze houden van verhalen!

Uit respect en dank voor alle schrijvers geven we in deze bundel de verhalen weer zoals ze door hen werden neergepend, mits enkele kleine redactionele wijzigingen.

Lees, verwonder en geniet!

Tine Desein,
FMDO vzw

VOGELVRIJ

een verhaal van
Chris, Mulume,
Carmen en Anja

1

Van alle dagen is deze de mooiste. Er is iets gebeurd, iets wat niet eerder kon of was. Of toch niet zo duidelijk. Het is gebeurd zonder dat ik er moeite voor deed. Het zit zo: ik ging naar buiten en ik keek omhoog. Dat is iets nieuws voor mij. Gewoonlijk stap ik met gebogen hoofd, de blik naar de grond gericht. Niet omdat ik dat interessant vind maar omdat ik me inbeeld dat ik dan beter zie waar ik loop. Het tegendeel is waar.

Ik zette de ene voet voor de andere, en nog één, en nog, en nog. Links. Rechts. Links. Rechts. Ondertussen bleef ik omhoogkijken. Mijn hoofd werd licht. Mijn ogen groot. Mijn blik zwom in het staalblauwe licht, dwaalde langs de kale bomen en bleef hangen bij een eenzame vogel op een kabel daarboven.

Vreemd. Hoe kan je het anders benoemen. Die stilte, geen vuiltje aan de lucht, geen vogels in de vlucht. Die ene daar zit stil op een draad te niksen. Of te wachten. Tot er iets eetbaars voorbijvliegt misschien? Of tot er iets gebeurt dat hij herkent?

Vogel floot kort, en nog eens, opnieuw. Ik floot terug. Heen en weer, heen en weer. Zalig. Samen doorbraken we de stilte, geen vuiltje aan de lucht. Geen kat, geen mens op straat behalve ik. Vogel had geen haast om weg te komen. Geen vuiltje aan de lucht. Geen honger, geen nood. Zijn verenkleed was vol, nog winters. Net zoals bij de bomen maar dan omgekeerd. Wat de vogel aan de buitenkant draagt, komt bij de boom van binnen. De sappen die de boom door de winter loodsen spaart hij op voor een nieuw kleed van frisse scheuten en blaadjes. Dat is de normale gang van zaken in bomen. Wat is normaal? En is normaal nu anders dan vroeger normaal?

Waar gaan we naartoe als we blijven stilstaan?

Stilstaan mag niet. Het is een idee van moderne economen die alles in groeicurven stoppen en evalueren en controleren of die curve dan wel snel genoeg stijgt en winst oplevert en de welvaart bevordert. Dat is een kolfje naar hun hand. Hoezo, een kloof tussen man en vrouw, rijk en arm, mens en natuur? En plots, plots keert alles om, we zijn ziek, verziekt, verlamd, verbrand, versuft. Er ontstaan andere curven die naar beneden moeten om die oude weer omhoog te krijgen. Aldus de economie. Nieuw normaal? Wie of wat is dat toch.

Bomen doen het beter. Stilstaan bestaat niet. Ze gaan ondergrondse verbindingen aan met burenen. Ze delen voeding, lossen bladeren, sparen en verdelen sappen. Ze vormen jaar na jaar ringen. Ze groeien naar het licht en wortelen in de diepte. Ze gaan alle kanten op. Maar ik dwaal af. Ik wou eigenlijk iets zeggen over mij. Dat ik niet meer

met mijn kop in de grond ga lopen vanaf nu. Ik kijk wel uit, omhoog naar het licht. En ik fluit met Vogel. Of ik groei, dat zie ik wel.

2

Het is een mooie dag zonder bezoek van wolken. Vogel voelt zich gelukkig op de elektrische kabel. Het was niet de eerste keer en zeker niet de laatste keer dat hij op zijn favoriete plekje op de kabel zit. Plots en onverwacht blazen de bomen. De kabel begint te dansen op het ritme van de wind. Vogel danst ongewild maar onbezorgd en zelfverzekerd mee. Zijn poten klemmen zich vast rondom de draad en hij balanceert afwisselend tussen zijn rechter -en linkervleugel.

De kabel verbindt twee dorpen. Vanuit een dorp in een koele vallei leidt de kabel naar een ander dorp negen kilometer hogerop in de bergen. Negen kilometer doorheen een bos, langs een stromende rivier. Tijdens het warme seizoen rolt de vallei zich uit als een oneindig groen tapijt. Een eindeloos koninkrijk van vogels en andere dieren.

Vogel denkt terug aan zijn kennismaking met kleine Kikker. In werkelijkheid een hele tijd geleden maar in zijn herinnering gebeurde het pas gisteren. Ze ontmoetten elkaar voor het eerst aan de rand van de vallei, aan het einde van het groene tapijt in het bos en vlakbij de oever van de rivier. Kleine Kikker verkende er de oever. "Brrr, brrr, brrr,..." riep zijn moeder. In kikkertaal betekent dat 'niet te ver lopen', leerde Vogel later. Toch liep kleine Kikker ongeremd verder. Het was de eerste keer dat hij vrij kon rondlopen, hij vond alles geweldig en wou alles zien en aanraken. "Kui, kui, kui, ...", riep Vogel Kikker een goeiendag toe. "Ben je van hier?" "Ja", zei kleine Kikker kort. "Ik vraag het maar omdat ik je hier nooit eerder zag". Kleine Kikker zweeg maar zei dan stilletjes: "Ik kom hier voor het eerst". "Pas maar op, je moet hier voorzichtig zijn!", zei Vogel. "Als ik jou was zou ik hier nooit alleen komen aan het water."

"Waarom niet?", vroeg Kikker. "Je hebt altijd meer vijanden dan je denkt". "Ah bon", mompelt kleine Kikker, "ben jij dan een vijand?" "Nee, ik ben een vriend die jou nooit pijn zal doen." "Van wie moet ik dan bang zijn?", vroeg kleine Kikker.

Plots zag Vogel iets opduiken in de schaduw van kleine Kikker. "Verberg je", fluisterde Vogel hem verschrikt toe. Zonder twijfelen volgde kleine Kikker zijn raad op. Met zijn kleine achterpootjes sprong hij tussen het riet en bleef stil zoals de dood. Even gebeurde er niks en heerste de stilte. Vogel voelde de twijfel van kleine Kikker. Maar dan, precies op het moment dat kleine Kikker niet meer overtuigd was van de oprechtheid van Vogel, verscheen er een groot lang wezen vlak naast hem. Dertig keer zo lang en vijf keer zo breed als de kikker. Wat een massaal lichaam had die krokodil! Een lange kop. Een grote mond vol met lange en scherpe tanden. Korte poten afgewerkt met krachtige klauwen. Een dikke buik die eindigt met een grote staart.

Kleine Kikker kreeg kippenvel van angst. De krokodil rook het angstzweet van Kikker, stopte zijn vaart en begon rond te draaien. Hij keek in alle richtingen en snoof met z'n lange neus in de lucht op zoek naar de geur die schrik verraadt. Kleine Kikker bleef onbewogen en vroeg zich af wanneer dit spektakel zou eindigen. Zijn gedachten werden verstoord door een grote plons van de zware krokodil. Hij verdween in het water en maakt zoveel lawaai dat dit het signaal was voor andere vrienden van Vogel om zich zorgen te maken. Een kadiabiula slang baande zich een weg door het water op weg naar een veilige plek, ver weg van de krokodil.

3

Ik wandel rustig door, mijn ogen blijven gericht op de hemel die zoveel moois vertelt. Over waarom stilstand nodig is zodat alles en iedereen

weer tot leven kan komen. Net zoals de kleine kikker aan de oever van de rivier roerloos wacht tot de krokodil weg glijdt in het water, moeten wij mensen ook stilstaan.

Dat alles bedenkt ik terwijl ik mijn weg richting het bergdorp verder zet. Ik hoor Vogel fluiten en fluit lustig terug. Hij volgt me, die schitterende zwarte vogel. We spelen een spel vol met geluiden die enkel wij verstaan.

Het bos is lekker koel, de bomen zijn oud en verbinden aarde en hemel. Ik rust even uit aan de wortels van een schitterende eik. Wat een boom! Ik voel hoe zijn levenslust stroomt van de wortels door zijn stam naar de takken en bladeren. Onze oude wijzen, de heksen, de druïden en de sjamanen weten hoe te praten met deze levensvormen. Ik hoop dat we dat opnieuw kunnen leren.

Het is verkwikkend in de koelte bij mijn vriend de boom, Vogel rust mee uit op een tak. Plots hoor ik een tak kraken, het lijkt wel vlakbij. Onwillekeurig gaat mijn hart sneller slaan... Is er gevaar? Wat kan dit zijn? Ik tuur rond mij, in alle richtingen, van waar komt het geluid? Opnieuw een krakende tak en ik zie een struik bewegen. Is het een dier? Een andere mens? Wat doen die in de struiken? Ik stel me langzaam recht en bereid me voor op de ontmoeting. Ben ik bang? Toch wel een beetje ja!

4

Opnieuw hoor ik takken kraken. Ik kijk rond en hoor mezelf vragen: "Wie is daar?" Het blijft stil. Ik loop om de boom heen, mijn rug zo dicht mogelijk tegen de boom in de hoop dat ze me rugdekking geeft. Het kraakt in het struikgewas, nu recht voor me. Ik staar naar de struik. Beweegt de struik? De struik beweegt.

Mijn ademhaling versnelt. Langzaam schuifel ik richting de struik met een kloppend hart. Zweetdruppels groeien op mijn voorhoofd. Mijn handen worden klam, ik zoek iets om me te verdedigen. Maar hoe ik ook kijk, ik vind niets bruikbaar. "Kom tevoorschijn", roep ik met een van angst piepend stemmetje. Niet echt overtuigend. Zelf zou ik daar niet op ingaan als iemand me met een nauwelijks hoorbaar stemmetje iets opdraagt. Maar het was het proberen waard, ik moest iets doen.

Het blijft stil in het struikgewas. Zit er nog iets in verscholen of is het reeds gevluht? Wat of wie is het? Voorzichtig en voetje voor voetje ga ik dichtert tot voor de struik. Met mijn voet schop ik in de struik, niks. Opgelucht haal ik adem. Ik draai me om richting de boom om mijn weg te vervolgen.

Hevig gekraak in de struik. Nog voor ik me kan omdraaien, voel ik een hevige klop op mijn voorhoofd. Alles wordt zwart voor mijn ogen. Wanneer ik mijn ogen terug open, lijkt het alsof er een cirkel vogels boven me vliegt. Terug wennend aan het licht, smelten de vogels samen tot één. Liggend op mijn rug kijk ik naar boven. Boven me zie ik Vogel op zijn draad, alsof hij nooit is weggeweest. Hoe kom ik in godsnaam weer hier terecht? Ik ben terug in mijn straat. En wat was dat met die kikker, die boom en die enge struik? Heb ik dat wel beleefd of was ik aan het dagdromen?

Voorzichtig kruip ik recht, bijna stoot ik mijn hoofd tegen een verkeersbord waar ik net niet onder kan. Ik veeg mijn kleren schoon, werp nog een laatste blik op Vogel boven mij en stap verder. Niet met mijn blik op de wolken maar gewoon recht vooruit.

THUIS

een verhaal van
Fien, Abud,
Sylvie en Ivan

1

Ik ril. Niet omdat ik koud heb. Integendeel. Elk stukje huid is bedekt met lagen stof, katoen op zijde op wol op dons. Trui op trui, kous op kous. Zelfs in Siberië zou ik de kou te slim af zijn.

Ik sta op het strand. Onder mijn voeten is het zand zacht en diep, diep bruin. Een golf rolt tot net aan mijn tenen. Het water trekt terug en een zilveren, zilte film blijft achter, glinsterend in het licht.

Ik ril opnieuw.

Ik wou niet enkel de kou te slim af zijn. Ik wou mezelf te slim af zijn. Ik wou stillerjes wegzakken in de plooiën van de stof die me omringt. Ik sluit mijn ogen.

De wind snijdt, duwt en trekt aan me maar mijn huis van kleren houdt hem zachtjes buiten. De wind wil me meevoeren, naar de Panne en dan naar Frankrijk. Ik beeld me in hoe het zou zijn om te wandelen naar daar en daar voorbij en dan daar voorbij en dan... dan zien we nog wel.

Ik zucht. Mijn zucht gaat verloren in de sjaal die ik voor mijn mond wikkelde, ik voel enkel de vochtige neerslag van mijn adem tegen mijn kaken. Ik moet vertrekken. Het is bijna tijd. Ik denk aan straks. Ik zal mijn rug keren naar de uitnodigende zee. Van nat zand naar hard zand naar zacht zand dat mijn stappen zal vertragen. Het trapje op naar de dijk waar de meeuwen doelloos pikken naar voorbijvliegend plastic. Ook zij dromen van zomer. Van gevallen pakjes friet, smeltend ijs en huilende kleuters. En dan zal ik dat huis binnengaan. De warmte zal branden op mijn bevroren kaken. Ik zal mijn muts uitdoen, dan mijn sjaal, mijn jas, mijn trui. Laagje voor laagje zal ik mijn cocon van me af pelen.

2

Ik open mijn ogen en draai me om. Ik droom ervan om het weer van mijn geboorteland nog eens te voelen. Hier is de architectuur wel minstens even mooi. Ik geniet van de unieke kerken in Brugge.

Ik voel me heel gelukkig dat ik in Brugge woon. Ik werd een prins. Het loopt hier altijd vol multiculturele mensen. "Hey, hablas español?" Ik krijg deze vraag hier veel en dan voel ik me verrukt blij.

Jerusalem. Een religieuze stad en een plek die iedereen graag bezoekt. Ik ben niet iedereen. Als Palestijn ben ik er niet welkom.

Ik zie kinderen op het nieuws, al spelend op het Al-Aqsa-moskee-plein. Ze kennen alle straten in Jerusaleem. Ik denk aan het verhaal van Aladdin. Als ik in hun ogen kijk, zie ik echt kracht en moed maar ook liefde. Hoe rijk zijn deze kinderen! Ze genieten van het moment en rennen dan weg van een Israëlische soldaat. Ik voel me beschaamd dat ik deze kinderen niet bescherm.

Ze eten graag *Knafeh nabulseyeh*. Een bekende Palestijns dessert. Telkens ik een nieuw land bezoek, ga ik ernaar op zoek. Ik ben een liefhebber van Knafeh. Wanneer de kaas smelt, smelt mijn hart.

3

“Voel je me? Ruik je me? Begrijp je me? Weet je dat ik in twee werelden leef?” De laatste woorden fluister ik luid. Ze kijkt op. “Pardon?” “Niets”, mompel ik.

De stilte hervat terwijl de trein het volgende station nadert. Het meisje verdwijnt achter haar boek. Ik probeer niet te kijken maar zie toch hoe ze geconcentreerd aan haar Palestijnse sjaal frunnikt. Een sjaal die liefde voor het land bevestigt. Ze heeft stralende grijsgroene ogen en donkerbruin lang golvend haar. “Leyla”, fluister ik, deze keer stil genoeg.

Tegen de zin van onze ouders trokken mijn zus en ik met vrienden naar Nablus. Er zouden Israëlische kolonisten komen om grond in beslag te nemen. De bijeenkomst ontaardde al snel in hevige rellen. We trachtten te ontsnappen maar Leyla raakte verblind door traangas, struikelde en stootte haar hoofd tegen de stoeprand. Ze stierf terwijl ik haar in mijn armen hield. Een week later zou ze twintig zijn geworden. Op haar verjaardag zwoer ik dat ik zou vluchten.

Ik snik. Het meisje kijkt opnieuw op. Bezorgd. “Vergeef me”, zeg ik. Ze scharrelt in haar tas en biedt me een zakdoek aan. “Ik ben Jana”, zegt ze. “Yassin”, antwoord ik.

Ze kijkt me bekommerd in de ogen en neemt mijn handen in de hare. “Alles komt goed”, zegt ze, “vertel me nu maar wat je zo triest maakt.” Met mijn duim streel ik haar slanke wijsvinger. “Leyla”, zeg ik, “je lijkt sprekend op mijn zus.” Ik vertel haar mijn verhaal. De trein vertraagt. Brugge. Ik moet eruit. Snel grijp ik mijn tas van het rek. Ik laat mijn hand zacht over haar haren glijden. “Adios.”

Even later sta ik wezenloos op het perron tussen een horde toeristen die zich zenuwachtig een weg banen naar de roltrap. Ik ril. Niet omdat het koud is. Integendeel, ook in België kunnen de zomers heet zijn.

4

My house is my castle, dit land mijn koninkrijk.

Als ik terug thuiskom, hoor ik vanuit de hal mijn dochter praten met mijn man. Ze spreken Arabisch, afwisselend met Nederlands. Ik luister niet echt wat ze te vertellen hebben, al gaat het over haar studies als arts. Het zijn spannende tijden voor haar met de examens in aantocht. Ik blijf even staan en geniet van de symfonie van klanken in hun stemmen.

Het doet mij dromen over de tijd toen ik kind was en de volwassenen in ons huis in Palestina eindeloos zaten te discussiëren. Mijn moeder was er arts en de mensen kwamen er niet alleen voor hun kwaaltjes, de sociale babbel was soms meer helend dan eender welk medicijn. Ik kon er uren naar luisteren. Ik herken de gedrevenheid en vurigheid van mijn lieve

moeder in mijn dochter. Ik maak me geen zorgen over haar, ze leeft in deze wereld in haar land: België.

Als ik bij hen in de woonkamer kom, begroeten ze mij. “Hoe was je wandeling aan het strand van Oostende?”, vraagt mijn dochter, al weet ze precies wat dat kleine uitstapje voor mij betekent, dat het me rust geeft en de twee werelden in mij verbindt. Ik antwoord dat het deugd gedaan heeft, dat ik genoten heb van de frisse lucht en het eindeloos zicht over het water.

“Ik ga *Knafeh Nabulseyeh* maken, wat denken jullie daarvan?” vraag ik. “Heeeeerlijk!”, roepen ze in koor. Terwijl ik bezig ben in de keuken hoor ik hen verder praten, nu volledig in het Nederlands.

Wat zou ook mijn moeder fier geweest zijn!

LUKAS' MISSIE

een verhaal van
Flora, Natali,
Monique, Christine
en Isabelle

1

Bzzz, bzzz, bzzz... Lukas tast met zijn arm in het donker naar de wekker en drukt hem op de *snooze* stand. Het is 7u15, nog 10 minuutjes denkt hij en hij draait zich nog een laatste keer om vooraleer hij opstaat.

Hij doet de vaalgele gordijnen open en kijkt naar buiten. Hij zucht bij het zien van de grijze, miezerige ochtend. Het weer is al weken zo, geen streepje zon hebben ze in maart gezien. Misschien klaart het vanmiddag toch een beetje op, hoopt hij bij zichzelf, hij moet immers dat belangrijke pakje bezorgen.

Het pakje, zo groot als een sigarendoos ligt op zijn keukentafel. Hij kijkt ernaar en leest de bijgevoegde brief voor de tiende keer hardop. "Lukas, dit pakje bevat levensbelangrijke informatie, je moet dit zo snel

mogelijk naar professor Anderson brengen zodat hij onmiddellijk aan de slag kan om een antiserum te maken. Als je de missie tot een goed einde brengt, kunnen we de veiligheid van je familie garanderen en zal je rijkelijk beloond worden. Groeten T."

Lukas denkt na, het is nu al dag 245 van de lockdown en nog steeds is er geen antiserum gevonden. Hij begint ongerust te worden, angstig dat vroeger nooit meer zal terugkomen. Al van het begin werd hij gecontacteerd door de geheime dienst IBF om undercover opdrachten uit te voeren. Lukas werkte vroeger als chemicus bij een overheidsbedrijf. Hij heeft hard gewerkt voor zijn universitair diploma en nu is hij gedegradeerd tot simpele loopjongen die grote risico's neemt. Hij is heel zijn leven punctueel geweest en heeft zelfs nog nooit een parkeerboete of boete voor te snel rijden gehad. Altijd alles volgens de regeltjes. Nu doet hij alleen nog maar illegale zaken om ervoor te zorgen dat zijn lieve vrouw Eline en zoontje Robin in leven blijven. Waar zijn ze? Elke avond bidt en smeekt hij tot hen. Wat is er toch 245 dagen geleden met hen gebeurd? Hij kwam thuis van zijn werk en zag de deur van zijn appartement op een kier staan. Zachtjes duwde hij de deur verder open. Heel zijn appartement was overhoop gehaald. Papieren, boeken, kussens in het rond. Wat zochten ze? Sindsdien heeft hij zijn familie niet meer teruggezien. De opdrachten van de IBF heeft hij eveneens nodig om wat centen te verdienen, om een brood te kunnen kopen, om in leven te blijven. Als hij betrapt wordt, is de miserie niet te overzien. Voor hem niet, maar ook voor zijn omgeving niet.

Mensen mogen enkel te voet op straat om naar de winkel te gaan. Fietsen, auto's, trams en bussen zijn uit het straatbeeld verdwenen. Het pakje moet naar Wenduine, hier 15 km vandaan. Als hij goed doorstapt is hij al gauw 6 uren onderweg. Toch een groot risico om

opgepakt te worden. Er is geen kat op straat dus hij moet voorzichtig en snel te werk gaan. Zeker niet de aandacht trekken.

De terroristische aanslag die het genetisch gemanipuleerde virus liet ontsnappen uit een laboratorium werd ondertussen opgeëist door de groep El Conto. Er is tot op heden bitter weinig geweten over het hoe en waarom. Het virus verandert continu zijn DNA wat het voor wetenschappers extra moeilijk maakt om een geschikt antiserum te vinden. Bij besmetting bedraagt de mortaliteit 50%. 50%! De helft van de wereldbevolking is bedreigd. Proefpersonen om te testen of het antiserum werkt zijn eveneens moeilijk te vinden na de verschillende fiasco's die eerder op het nieuws werden vermeld. Verminkingen, gedragsveranderingen tot zelfs overlijden na toediening van een proefvaccin. Angst besluipst hem. Ze zullen Eline of Robin toch niet gebruiken als proefpersonen? Niet aan denken, anders blokkeert hij. Hij moet vooruit denken, positief zijn en blijven hopen op een goed einde.

2

Het leven van Lukas neemt in recordtijd een tragische wending. Optimisme, levensvreugde en goed sociaal contact zijn veranderd in ellende, kombuis en miserie. Negatieve gedachten snijden hem uit zijn slaap. Elke nacht staart hij uren en uren naar het plafond. Hij zou graag willen dat zijn leven weer verandert en wordt zoals het ooit was. De primaire missie blijft dus hetzelfde, het pakket moet Wenduine bereiken als hij een stabiel leven terug wil en vooral om zijn vrouw Eline en zijn zoon Robin terug te zien.

Het is 7u45 uur als Lukas' mobiele telefoon overgaat, een privé-telefoontje. Hij aarzelt even maar als hij nadenkt over het leven van zijn geliefden in gevaar, haast hij zich om de telefoon op te pakken. Aan

de andere kant van de lijn spreekt een diepe stem tot hem: "Ik hoop dat u de brief hebt gelezen en dat u zich haast om het pakket te bezorgen." Lukas zegt tegen hem: "Je vraagt me een onmogelijke missie gezien de lockdown waarin we nu in zitten." De diepe stem vertelt hem dat hij nooit om onmogelijke missies vraagt, maar wel om moeilijke missies. Hij geeft de telefoon door aan Lukas' vrouw. Huilend smeekt zij hem de bevelen tot de kleinste details op te volgen. De telefoon gaat af. Lukas schreeuwt: "Eline, Eline, Eline ...!" Niets aan te doen, Eline is niet meer aan de lijn. Hij weent machteloos.

Lucas moet noodgedwongen snel een oplossing vinden. De stem van Eline geeft hem een sprankeltje hoop: ze leven. Hij bewapent zich met moed en besluit strategieën te zoeken om het pakket te gaan bezorgen zodat het antiserum wordt gemaakt. De veiligheid van zijn gezinsleden heeft voorrang op al het andere. Hij moet zijn best doen om ze weer te zien.

3

Het leven is voor iedereen drastisch veranderd. Het nieuwe virus dwingt mensen om regelmatig hun handen te wassen, tegen hun wil asociaal te worden, mondkmaskers te dragen en desinfecterende middelen te gebruiken. De wereld staat op zijn kop, mensen begrijpen niet echt wat er aan de hand is. De toekomst is niet rooskleurig. De lockdown heeft heel veel schadelijke gevolgen. De meeste bedrijven blijven gesloten. Enkel ziekenhuizen, apothekers en voedingswinkels blijven open. Sommige mensen zijn hun baan al kwijt en anderen twijfelen nog of ze langer mogen werken. Experts voorspellen een nieuwe recessie. Lukas vraagt zich af waarom moeder natuur zo'n drama heeft laten gebeuren.

Het is bekend dat El Conto verschillende ernstige terroristische daden heeft gepleegd. Ze zijn zeer gewild bij de grote wereldmachten om een einde te maken aan hun naamloze barbaarse daden. De lockdown verpest de jacht op deze niet bij naam genoemde criminelen. Nog een klap om mee te leven. Lukas mompelt: "Waarom vinden de autoriteiten deze terroristen niet om het proefvaccin op hen te proberen? Op die manier zou hun leven tenminste een doel hebben gediend."

4

Lukas denkt aan de goede herinneringen met zijn gezin. Toen ze samen naar restaurant 'De Hoop' gingen eten en aan toen ze samen speelden in het vredespark. En aan die keer dat ze gingen wandelen een zee en een ijsje aten bij Lamour. Hij realiseert zich dat het leven kort is, dat alles op elk moment kan stoppen en dat hij moet genieten van de kleine genoemens dat het leven hem biedt. Om opnieuw gelukkig te worden moet hij dus Eline en Robin terug vinden. Hij zoekt bedachtzaam naar een snelle en effectieve oplossing. Hij onderzoekt de beste strategie om het pakje te leveren zonder dat hij opgemerkt wordt door de politie. Welk pad is het kortst en minst risicovol?

Lukas maakt een kopje koffie. Koffie helpt hem zich te concentreren. Koffiearoma vult een leeg appartement. Lukas zit aan zijn bureau. "Hoe kan ik naar professor Anderson gaan? Hoe kan ik ongemerkt Wenduine te voet bereiken? Hoe?", denkt Lukas. Nu gebruik maken van een auto zou perfect zijn maar dit is verboden. Er zit niets anders op dan te wandelen.

Lukas strekt een kaart van het terrein voor zich uit. De steden lijken zo dichtbij en zo gemakkelijk bereikbaar. De mooie ellende van de kaart. Ze zijn als parels aan een ketting verbonden door een draad – de

Koninklijke Baan en een tramnetwerk, die in de duinen liggen. En aan hun voeten spat het water van de Noordzee.

Via de zee? Nee, de politie patrouilleert de kust. Ze zullen hem vangen. Langs de Baan en de tramweg lopen is ook gevaarlijk. Openbare plaatsen kunnen niet worden gebruikt.

Wat moet hij doen?

Lukas onderzoekt de kaart verder: duinen, doorlopende duinen. Er zijn geen grote bossen, alleen hier en daar langs de Baan. Hoe kan hij zich verbergen tussen het zand? Op welke manier kan hij onzichtbaar worden?

De regen klopt op de vensterbank. Lukas sluit zijn ogen. Hij is moe van alle spanning en het onbekende, hij voelt zich helemaal alleen in deze gevaarlijke wereld. Buiten klinkt een donderslag.

5

Zijn herinneringen dragen hem naar de kust. Eline, Robin en hijzelf wandelden die dag langs de zee. Robin verzamelde schelpen om een ketting als cadeau voor Eline's Moederdag te maken. Een windvlaag bracht snel grijze onweerswolken. Alles werd donker en een regenbui trof het gezin. Ze liepen naar de auto maar donder en bliksem maakten kleine Robin angstig. Vlakbij in de duinen lag een militair fort uit de oorlog. Het was bedekt met zand en wilde planten vonden er een nieuwe haven. De familie verstopte zich erin. Het was donker en vochtig, het rook er naar schimmel. Het fort is nu voor restauratie gesloten. Maar de overheid heeft niet genoeg geld om het te repareren. Natuurlijk! De ondergrondse tunnels van het fort! Ze strekken zich uit langs de kust onder de duinen. Soldaten gebruikten ze tijdens de

oorlog om te communiceren en wapens af te leveren. Lukas lacht. “Ja, ik heb een oplossing. Eline en Robin, ik zie jullie gauw!” Maar hoe komt hij onopgemerkt naar het fort? Lukas ijsbeert door de kamer. “Je mag alleen naar de dichtstbijzijnde voedingswinkels wandelen! Mensen die deze regel overtreden, worden gearresteerd. Alleen naar winkels!”, klinkt in zijn hoofd. Hij zal niet verder gaan dan de dichtstbijzijnde winkel.

Lukas gaat naar de spoelbak en wast zijn kopje. Eline vindt het heerlijk als het huis schoon en netjes is. Met haar straalt het appartement van reinheid. Hij zet het kopje op de plank en draait de kraan dicht. Het water stopt met stromen. Er heerst stilte. Lukas kijkt om zich heen. Zijn ogen vinden de kraan. Het water! Het stroomt via de regenpijpen naar de zee. Deze pijpen liggen niet ver van het fort. Lukas stuiert van anticipatie en andere gevoelens die hem overweldigden.

Hij draagt een jeans, een sweatshirt en een mondmasker. Zeker niet de aandacht trekken. Hij legt het belangrijke pakje in een plastic zak en steekt hem in zijn achterzak. Gsm, een lantaarn en documenten steekt hij in zijn kleine rugzak. Het regent. Politie. De politieagenten zijn verbaasd om een man te zien die bij zo'n slecht weer naar de winkel gaat. Ze controleren zijn ID-kaart.

Lukas slaat de hoek om. Er is niemand. Hij gaat naar het luik, tilt het deksel op en springt naar beneden. Het is donker en stinkt. Lucas steekt zijn zaklamp aan. Koud vuil water reikt tot aan zijn riem, soms zelfs dieper. Lukas beweegt in de richting van de waterstroom, naar de zee. Af en toe stapt hij op verschillende vreemde dingen in het water, dan weer hoort hij vreemde geluiden uit de pijp. Maar hij blijft doorgaan. Na een half uur begrijpt hij dat de zee dichtbij is: het waterpeil stijgt en hij hoort de geluiden van een draaikolk. Lukas ziet een licht boven.

Hier is een uitgang. Hij gaat naar de trap en stapt omhoog. Gelukkig is de tralies oud en verroest. Ze gaan gemakkelijk open onder Lukas' kracht. Lukas staat recht en kijkt in het rond. Hij ziet zand en de zee. Koude regen slaat in zijn gezicht. Voorzichtig kijkt hij om zich heen om te begrijpen waar hij is. Ok, een bekende plaats. Hij wandelde hier vaak met Eline en Robin. Zijn familieherinneringen maken hem verdrietig. Hij moet zich haasten!

Hij probeert zich te oriënteren. Als je zo ineens weer in het licht staat na een tocht onder de grond ben je een beetje verward. Hij stinkt vreselijk door het vuil en modder die rond zijn lijf hangt. De frisse licht doet hem deugd. Maar hij is zo moe en gespannen, bang.

Hij moet richting Westen. De honger begint aan hem te knagen. “Wie denkt nu aan eten?”, straft hij zichzelf maar hij is verzwakt door het hele gebeuren. “Lukas verman je”, denkt hij. Toch dwalen zijn gedachten af. Stel je voor dat hij niet op zijn bestemming raakt? Niet alleen met zijn familie kan iets gebeuren maar ook met hem. Plots zakt de moed hem in zijn schoenen. Als ik verder wil, moet ik even verpozen. Maar kan dat wel? Hij verschuilt zich even dichtbij een golfbreker, 5 minuutjes maar. Hij mag nu niet in slaap vallen. Plots herkent hij het restaurant ‘Het genoeg’. Hij tafelde er afgelopen zomer gezellig met Eline en Robin. Waar is de tijd? Hun leven zal nooit meer hetzelfde zijn.

Lukas begeeft zich verder op weg richting ‘Het genoeg’. Nu hij dit restaurant heeft gezien, denkt hij dat hij het toch kan halen. Het MOET. Zijn wil om Eline en Robin terug te zien geeft hem ineens een geweldige boost.

Het huis van professor Anderson ligt op amper een halve kilometer van het café. “Dat moet toch lukken”, spreekt Lucas zichzelf moed in. “Ik ben nu al zover geraakt. Wat betekent een halve kilometer nog? Niets toch?” Hij zet het op een lopen. Dat gaat moeilijk, met die schoenen van hem die met water doorweekt zijn. Hij hoort zijn sompige stappen en probeert niet te denken aan de viezigheid waar hij net doorheen is gewaad. Dat is toch niks vergeleken met al het leed dat zich nu in de wereld afspeelt. De taak die hem op de schouders ligt, geeft hem letterlijk vleugels. Hij zal niet alleen Eline en Robin redden van een verschrikkelijke folterdood maar ook de hele wereldbevolking. Nog even en dan is hij er.

Een politiecombi komt aanrijden. Hij probeert zich zo klein mogelijk te maken zodat ze hem niet zien maar tevergeefs. De combi zet de sirene aan, komt vliegensvlug zijn richting uit en maant hem aan te stoppen. Lucas rent zoals hij nooit nog tevoren heeft gerend, hij sprint zo hard hij kan want de duivel zit hem letterlijk op de hielen. Maar het kan niet baten. De politie haalt hem in, overmeestert hem en gooit hem op de grond. “Waarom loop je weg als we zeggen dat je moet stoppen? Heb je iets te verbergen? Je bent toch geen terrorist van El Conto?” Lucas probeert zich te verweren maar slaagt daar niet in. Een politieagent zit op zijn lichaam en houdt hem met zijn volle 110 kilogram in bedwang. Lucas kan geen kant meer uit en kan ook moeilijk praten door dat zware gewicht boven op hem. De andere politieagent merkt het sigarenkistje op in de plastic zak, opent het en ziet er een laboratoriumbuisje in zitten gevuld met een doorschijnende vloeistof. “Zie je wel, een lid van El Conto die ook de andere 50% van de wereldbevolking wil uitschakelen met een nieuw virus. Naar het politiekantoor met hem!”

Lucas probeert duidelijk te maken dat hij het pakje dringend moet afgeven in Wenduine. Dat het voortbestaan van de hele mensheid van het succes van zijn opdracht afhangt, inclusief het leven van zijn vrouw en kind. Maar de politie gelooft hem niet. “Zwijg. Stop met liegen. Waarom zouden we onze tijd verspillen aan een vuile terrorist als jij!” Lucas roept zijn onschuld uit en blijft op de politie inpraten. Maar opeens verliest een van de politieagenten zijn geduld, haalt zijn matrak boven en slaat er Lucas mee op het hoofd. Lucas daalt af in een diepe duisternis. De politie sleept hem mee de combi in en neemt hem mee naar het politiekantoor. Ze slaan zich op de borst en zijn supertrots dat ze een terroristische aanslag hebben verijdeld. Dat levert hen zeker promotie op.

157 dagen later: de wereld is nog steeds in quarantaine, er is geen enkel zicht op beterschap. Het vinden van een antiserum lijkt nog jaren te gaan duren. Lucas zit in de gevangenis en wacht op zijn vonnis. Hoe het met zijn vrouw en zoon gaat, weet hij niet.

MENS EN MUS

een verhaal van
Liesbeth, Lili,
Imane, Myriam
en Marina

1

Met een hoofd vol gedachten was ik thuisgekomen. Om mijn dag wat te verwerken, besliste ik om te gaan wandelen. Niet volgens een vaste route of omdat ik iets speciaals moest. Vanbinnen zat er een soort onrust die ik op de een of andere manier uit mijn lichaam moest krijgen.

Het was het moment van de dag waarop de zon langzaam achter de horizon verdween. Het moment van de dag waarop de wereld wat tot rust kwam. De kleuren waren anders. De geluiden vielen wat stil. Ik hoorde het ritselen van de bomen en het lied van enkele vogels die de zon een mooie avond toewensten. Er was niemand anders te zien. De geuren van de lente hingen in de lucht die fris aanvoelde tegen mijn gezicht. Ik trok de kraag van mijn jas wat dichtert tegen me aan.

Plots merkte ik dat mijn benen langzaam en als vanzelf gestopt waren. Ik was in gedachten verzonken en had dit niet echt bewust beslist. Voorzichtig keek ik om me heen en zag vlakbij een mus op een omheining zitten. Het diertje zat volledig stil, alleen zijn kopje maakte af en toe kleine bewegingen. Het beeld was zo mooi, dat ik het absoluut niet wou verstoren. Ik merkte hoe ik bijna probeerde om onzichtbaar te worden, niet te strak wou staren en hoe zelfs de kleinste bewegingen van mijn ademhaling bijna storend aanvoelden.

Daar stonden we dan, oog in oog. Ik weet niet goed hoe lang dit ogenblik duurde. Maar het was zeker lang genoeg om te beseffen hoe kwetsbaar en klein het diertje was. En toch werd ik stiekem wat jaloers op de enorme vrijheid die deze mus eigenlijk had.

2

Het was heel frisjes, zelfs met mijn dikke trui en jas aan. Zen en stilte. Omringd door onze mooie moeder natuur, stapte ik rap verder. In de verte zag ik een dame zeer geconcentreerd aan het kijken naar iets. Ze was zo diep in gedachten dat ze me niet hoorde of zag aankomen. Ze staarde omhoog, kijkend naar wat in mijn ogen op een vogel leek.

Soms probeer ik helemaal alleen een wandeling te maken als mijn kind, een jonge peuter, juist in bed ligt. Zo leeg ik mijn hoofd al bewegend in de frisse buitenlucht. Ik geniet van mijn tijd alleen maar mijn zoon is altijd ergens in mijn gedachten. Ik lach luidop met een schattig moment eerder die dag. Zonder dat hij het zelf wil, verrassen zijn trucjes me soms. Alles dat op een dag verkeerd loopt, wordt goedge maakt door deze intense momenten samen. Ik ben dankbaar en een onuitwisbare glimlach plakt op mijn gezicht. Best dat ik nauwelijks iemand tegenkom op mijn wandelingen, want ze zouden kunnen denken dat ik zot ben.

Verdwaald in mijn eigen gedachten, was ik ondertussen dichtbij de dame gekomen. Nog steeds besepte ze niet dat er iemand in haar buurt was. Of ze deed alsof ze me niet had gezien, dat weet ik niet. Ik staarde met haar mee, onze blikken tuurden beiden naar boven. Het was een prachtig vogeltje. Zo mooi en lief, genietend van de omgeving. Ik bleef zo discreet en stil mogelijk meekijken en genieten. Welke soort vogel zou dit zijn? Een vogel die niet wegvliegt in de aanwezigheid van mensen? Zo dapper, deze vogel! Onmiddellijk dacht ik aan mijn zoon die met al z'n enthousiasme uit zijn buggy zou springen en met zijn vinger, wijzend naar de vogel, bird bird bird ... roept. Jammer dat ik geen vogelkenner ben, alle vogels zijn vogels in mijn ogen. Het enthousiasme van m'n zoon bij kleine dingen, doet me aan mezelf denken. Van de kleinste dingen, ook de banaalste, kan ik zeer gelukkig worden. Wie het kleine niet eert, is het grote niet waard.

3

Mezelf verplichten om 8u00 uit bed te stappen, om dan met een gerust hart te wandelen zag er in mijn hoofd net iets te gemakkelijk uit. Lieg ik op dit moment tegen mezelf? Door regelmatig te pretenderen te genieten, wordt mijn verlangen naar het vermogen oprecht te kunnen genieten kleiner, heb ik opgemerkt. Zou deze sturende dame dit stiekem ook meemaken? Kan als een gek staren naar een mus je tegen de stress helpen?

Ik stond even stil en moedigde mezelf aan om haar toch op een zo onopvallende manier mogelijk te benaderen. Op het ogenblik dat ik mijn eerste stap richting haar wilde zetten, wandelde ze van het bankje naar het gras om er dan in kleermakerszit te zitten. Ik schrok me een hoedje toen ze in een milliseconde mij met oververmoeide, helderblauwe ogen aankeek. Waarom betrap ik mezelf niet op tijd als ik opvallend naar iemand staar? Mijn borstkas vernauwde en mijn buik vertelde me dat ik in dit afgelegen pleintje beter kon wegwezen. Maar mijn benen

gedroegen zich rebels en deden alles wat mijn buikgevoel verbood. Het werd plots een stuk donkerder. Ik merkte op dat 2 regenwolken zich met elkaar vereenzelvigden om mijn eerste wandeling in 3 maanden te verstoren. Ik keek nog even snel rondom mij. Zo onopvallend als een eenhoorn zette ik me amper een meter ver van de vermoeide dame en ik vloekte even erg stilletjes. Verdomme, ik zag in mijn ooghoeken dat ze me aankeek en ik voelde mijn rechterwang branden. Is er nog iets dat opvallender is dan een eenhoorn? Ik, hoogstwaarschijnlijk. Adem in. Adem twee seconden vasthouden. Adem uit. Ik masseerde mijn rechterwang en bereidde me voor op de verwachte confrontatie met die felblauwe ogen. Heb ik het licht van de badkamer eigenlijk uitgedaan?

4

Ik voelde me deze morgen vroeg voor de zoveelste keer Klein Duimpje. Op het verlaten strand, op vochtig nat zand, stapte ik heel alleen tegen de wind. Ik zag mijn eigen schaduw en m'n stappen in het zand. De golvende zee en in de helderblauwe lucht, de zwevende meeuwen. In de verte zag ik loslopende honden met hun baasje, ook meestal heel alleen. Er hing geen vuiltje aan de lucht behalve boven het strand.

Ik piekerde over mijn kinderen, oh zo ver, en voelde me verwend. Op mijn terugweg zocht ik mijn eigen stappen. Ik had geen kruimels gestrooid maar toch herkende ik mijn schoensporen en besloot ze de hele weg terug te volgen. Plots hoorde ik in de verte een getjilp die de stilte verstoortte. Ik stapte voorzichtig in de richting van het staketsel en zag een wondermooie mus die mij leek aan te starten en uitnodigde om dichterbij te komen. Ook hij leek zorgeloos.

Ik kwam stilletjes dichterbij en zag op het strand 2 jonge dames en een man met blozende wangen even verwonderd naar dit diertje te kijken.

Alhoewel ik de indruk had dat de jonge kerel nog meer naar één van de jonge dames keek. Niemand voelde, zag en hoorde mij naderen. Wat een wonder: dat zo'n klein onschuldig vogeltje die zielsalleen op een draadje zit met toch gevaarlijk prikkeldraad boven hem, de mens en de natuur kan samenbrengen. Het was een uniek moment van stilte en bewondering!

5

Ik droom weg en geniet ervan. Ik laat me meeslepen. Langzaam voel ik m'n ogen dichtvallen. Ik laat me gaan en geef mij over aan de slaap. Na nog maar één dag in mijn kot, een creatieve dag vol ideeën en wensen, komen de dromen op mij af. Waarover zal ik vandaag weer dromen?

Ik zie een blauwe hemel boven mij. Ik voel de wind in mijn ... wat? Geen haren maar veren? De zon verwarmt me. Ik voel me gelukkig. Ik voel me vrij. Ik voel me zo licht... wat? Licht? Vreemd. Wat is dit allemaal? Ik kan mij bewegen zonder pijn. Ik kan... wat? Vliegen? Ben ik Merlijn soms tegengekomen en wenste ik een vogel te zijn? Ik kan het mij niet herinneren. Wat is dat, herinneringen? Mijn hoofd voelt zo leeg.

Wat dan ook, daar ga ik. Hoog de lucht in. Ik doe een paar gekke capriolen van puur plezier. Genieten is een woord dat dit gevoel niet goed genoeg weergeeft. Heerlijk. Wonderbaarlijk. Zo hoog, zo vrij, zo blij, ...

Na al dat gevlieg voel ik mij wel een beetje moe. Ik moet wat gaan rusten. Weet ik wel hoe ik moet landen? Dit zijn uiteindelijk mijn eerste vlieg pogingen. Veel ervaring heb ik nog niet met vleugels hé! Maar het lijkt allemaal vanzelf te gaan, alsof ik dit al jaren doe. Ik zoef over de zee. Neen, hier gaat het niet lukken. Ik zoek een geschikte plaats om te landen. Ik vlieg richting land en scheur laag over het strand en poelen.

Wat zie ik in de weerspiegeling? Wat ben ik eigenlijk? Ik lijk zo klein. Een meeuw zal ik waarschijnlijk niet zijn. Die zijn vrij groot en niet bang van de oneindige zee. Ik voel instinctmatig dat ik niet kan landen op water. Wat kan ik zijn? Nog even terug vliegen over die plas. Zo klein, zo'n gewone aardkleuren, wat zou ik zijn? Ik kwetter er maar op los en zoek. Ik blijf verder zoeken.

Uiteindelijk zie ik een omheining en probeer daarop te landen... oeps, dat was krap zeg! Ik bleef bijna hangen in die prikkeldraad. Gelukkig ben ik klein genoeg!

Ik rust even en kijk om me heen. Ik zie iemand diep in gedachten verzonken naderen. Moet ik bang zijn? Moet ik wegvliegen? Neen, ik voel geen bedreiging. Die persoon maakt zelf oogcontact met mij. En kijk, er komen nog meer mensen naar mij toe. Zij lijken begeistert. Of zijn zij ook betoverd? Wat vreemd. Ik zou moeten wegvliegen maar ik lijk versteend en kan niet meer wegvliegen.

Wij lijken allemaal samen gevangen in een bubbel, een coronabubbel? Wat is dat ook alweer? Ik kan het me niet meer herinneren. Ik wil weg. Ik wil vliegen. Ik wil vrij zijn. Ik wil genieten van de avondzon. Ik wil genieten van het leven. Ik moet mij absoluut losmaken uit deze bubbel maar het lukt mij niet. Vreselijk. Niet mogen, wel willen en niet kunnen, trachten, snakken naar vrijheid en uiteindelijk loslaten.

Ik word wakker en sta op met stramme ledematen. Jammer genoeg niet meer zo licht als vannacht.

Was het een droom of een betrachting naar vrijheid?

ZIJN

een verhaal van
Dominique, Christian,
Lieve, Walter
en Saad

Dominique

Voor alles is er een eerste keer. Het is de eerste keer dat ik een soort van kettingverhaal begin te schrijven terwijl ik naar een foto kijk. Het is de eerste keer dat ik, zo lijkt me dat toch, een beeldhoek-horizon zie met in het midden een opvallende flits. Dwars door de takken van een boom heen, licht dat uit wil breken, lachend en dansend. Het is de eerste keer dat ik een ondergaande zon zie die in al haar kracht de hele hemel rood kleurt. En alles wat die dag aan blauwe lucht en witte wolken boven vers gemaaid gras hing – de geur alleen al – en huizen, en fabrieken en elektriciteitspalen, genadeloos heeft ingekleurd. Het is de eerste keer dat ik, op uitnodiging van FMDO, samen met voor mij vier onbekenden een verhaal schrijf en me meteen afvraag: wie zijn zij? Wie is Christian? Wie is Lieve? Wie is Saad? Wie is Walter? En wie is Tine, die alles coördineert?

Wie ben je? Hoe gaat het met jou? Wat heb je vandaag, vooraleer de zon de hemel helemaal rood kleurde en de dag te slapen legde, zo allemaal gedaan? Wie heb je ontmoet, wie niet? Welk verhaal is je bijgebleven? Wat heb je gezien, gevoeld, geroken? Om wat is je hart even op hol geslagen? Wie of wat ging er door je hoofd? Welke herinneringen heb je opgediept? Welk toekomstperspectief heb je voor jezelf en je geliefden bedacht? Hoe is het überhaupt nu met jou? Wat maakt je blij? Ben je bang? Boos? Om wat ben je verdrietig? Wat waren de kantelmomenten in jouw leven? Welk groot verdriet draag je met je mee? Heb je voldoende inkomen om rond te komen? Ken je mensen die het moeilijk hebben, mensen die met moeite de eindjes aan elkaar knopen?

Ik kijk nog even naar de foto. Dat beeld. Die elektriciteitspalen, waar de draad van paal naar paal gespannen is. En in één keer ben ik weer onderweg naar Oost-Europa. Ik zit – het is in 1982 of 1986, ik was er twee keer – in een vrachtwagen die volgeladen is met hulpgoederen voor het noodlijdende Polen, waar ik – letterlijk ondergronds – met militanten van de toen verboden vakbond Solidarność kan spreken. Of ik zit in een wagen die negen Roemeense vrachtwagens escorteert, op weg naar de vluchtelingenkampen in Kosovo, waar de oorlog in alle hevigheid woedt en ik kan spreken met een Albanese dokter die al één maand lang, dag en nacht, aan het werk is. Of ik zit – dat was in 2002 – in café la Maxime in Kigali (Rwanda), acht jaar na de genocide. Ik luister naar de met bloed besmeurde verhalen van Dativa en Védaste en hoe zij – ondanks al hun verdriet – terug opstaan en instaan voor de opvang van vele honderden straatkinderen. Polen, Kosovo, Rwanda: dat waren kantelplekken in mijn leven.

Terwijl ik dit schrijf, is het Moederdag. Ten gevolge van het coronavirus en bijhorende maatregelen mochten mijn vrouw en ik niet meer dan

vier mensen uitnodigen en zo een 'nieuwe bubbel' vormen. We hebben vier kinderen, twee schoonkinderen en drie kleinkinderen. Daarvan zijn er vier gekomen. Vier op tien, en een elfde op komst. Het was zalig, echt zalig. We hebben gelachen, gebabbeld, een grote knuffelbeer rondgegooid. Op Moederdag wens ik alle mama's, plusmama's, pleegmama's een fijne moederdag. Maar ik denk vooral ook aan de niet-moeders, de vele vrouwen en kinderen voor wie Moederdag met gemis of verdriet omzwachteld is. En dan hoop ik voor hen, voldoende licht, chance en veerkracht en een schouder om op te leunen. En hoop ik, terwijl ik een laatste blik op de ondergaande zon werp, voor eenieder en dus ook voor jou, voor jou en voor jou, dat jij elke dag naar de zon kunt kijken. Want als je naar de zon kijkt, vallen de schaduwen achter je.

Christian

Ik kijk naar de foto met een vreemd gevoel. Vandaag moest een feestdag zijn maar dat is het in elk geval niet. Ben ik de enige die hier zo over denkt? Het lijkt alsof er het niet toe doet.

Ik ben een mens. Ik droom van een betere wereld. Maar wat gebeurt er toch met ons? Ik kijk naar het nieuws, ik luister naar de radio. Pers blijft nog altijd pers. Na het nieuws ben ik niet altijd een optimist, veel mensen volgen de adviezen niet op. Maar ik weet ook dat mensen voor elkaar zullen zorgen. Ik denk dat het echte leven wel terug komt.

Ik hou van mensen. Ik hou van het leven. Vroeger was ik leraar en werkte ik met kinderen van 11 en 12 jaar oud. Echte sociale contacten waren voor mij meer dan belangrijk. Nu leven we in twee werelden. Een wereld waar mensen elkaar echt kunnen ontmoeten en een wereld waar mensen die elkaar niet kennen, babbelen via sociale media. Wat een verschil tussen beide werelden. Virtueel ontmoeten, is dat leven? Leven is al de rest:

samen eten, samen drinken, samen knuffelen, samen babbelen, samen sporten, samen naar de bioscoop gaan, samen naar het voetbal gaan, samen wandelen, samen dansen. Samen, samen en samen.

Er zijn al twee maanden voorbij zonder samen. Ik zie mijn familie en vrienden niet meer? Ik was zo actief. Ik ging nog naar school om Nederlands te leren, naar de praattafels om te oefenen, naar een basisschool voor vrijwilligerswerk en naar het voetbal. Nu zijn we allen opgesloten tussen onze vier muren. Ik wil naar buiten, ik wil mensen ontmoeten, ik wil naar het restaurant, ik wil leven.

Ja, deze periode is echt moeilijk. Maar als je goed kijkt, dan zie je prachtige dingen. Nog nooit zag ik zoveel solidariteit tussen mensen van alle culturen en met verschillende sociale statussen. Waarom hebben we een sociale crisis zoals deze nodig om elkaar te helpen? Mensen zijn soms toch raar. Maar ik zie een sprankeltje hoop voor de toekomst. We kunnen verder.

Morgen is van ons, morgen is van jou!

Lieve

Ik herlees nog eens de mooie teksten van Dominique en Christian en herbekijk de foto. Dat knetterend vuur op de foto intrigeert mij. Wat is dat? Een intens gebeuren, het aanbreken van iets nieuws? Een nieuw begin? Ik mijmer.

Elk nieuw begin draagt het oude in zich, we kunnen ons niet losmaken van het oude, van onze roots, van onze familie. Roots, familie, geworteld zijn: zo belangrijk voor ons leven van nu en morgen. Ik heb het geluk geworteld te zijn in een stevige familie van tien kinderen. Driemaal per

jaar komen we samen. We lopen mekaars deur niet plat maar weten dat we er zijn voor elkaar. We zijn onze ouders dankbaar dat ze ons die samenhang en verbondenheid meegegeven hebben. Op mijn beurt tracht ik die verbondenheid en solidariteit door te geven aan mijn kinderen en kleinkinderen. Niet met grote woorden maar met daden. Dankbaar maar ook verwonderd, luister ik naar hen voor wat ze in mij zien. Zo hadden ze voor m'n moedertjes dag een filmpje gemaakt met foto's en tekst: "zó is ons moeder: verbonden en solidair!"

Ik herinner mij dat ik op 16 maart 2020 naar Zeebrugge zou gaan om transmigranten die daar gestrand zijn te verzorgen. Alle vier de kinderen belden mij op om mij te overtuigen niet te gaan. Uiteindelijk moest ik ze gelijk geven: ik ben niet onschendbaar, wel een risicopatiënt, een 65-plusser. Bovendien was er toen van beschermingsmateriaal helemaal geen sprake. Via mijn vrijwilligerswerk kom ik veel in contact met mensen die afgesneden zijn van hun roots. Ze laten familie en vrienden achter en wagen een sprong naar het beloofde land waar ze veel miserie kennen en het beloofde land nooit bereiken.

Hopeloos en ontmoedigd geraken ze ergens en nergens. Als wij ze dan liefdevol verzorgen, zonder veel woorden maar met gebaren en lichaamstaal, kunnen we zachtere trekken op hun gezichten toveren. Lichaamstaal ... zó belangrijk! Wat nu in deze coronatijd? Waar de eerste en belangrijkste regel *social distancing* van 1,5m is. Ik weet het niet. Ik denk aan troosten: hoe kan ik iemand troosten van op 1,5m afstand?

Ik wil niet pessimistisch zijn en de foto toont me dat ook: avondrood. Rood is een warme kleur van de liefde, vriendschap en van Solidarność. Na de avond komt de nacht: tijd van rust, niks doen, bezinning, creatieve gedachten. Die tijd van rust en bezinning kunnen we nu gebruiken: niks moet en veel kan en mag. Dit niet moeten vind ik zalig. Het mogen en

kunnen, komt in de plaats. Ik mag lui in de zetel liggen met een boek en ik kan eens iets uitproberen om te koken.

Na deze stille periode komt langzaamaan de dag - de dageraad - het licht. Wat zal deze nieuwe dag ons brengen? Niemand weet het. Opnieuw iets anders, aanpassen aan nieuwe regels, accepteren wat we niet kunnen veranderen. Aanpassen en accepteren worden voor mij belangrijke werkwoorden in de toekomst. Solidariteit en samenhang blijven mijn basis.

Dankjewel warme rode avond voor alle warmte, vriendschap en liefde die ik reeds mocht ontvangen in m'n leven. Dankjewel voor de spetters, de momenten van intensiteit. Intensiteit zoals gisteren: genoten van een kop koffie met twee dochters in de tuin.

Dankjewel nacht: tijd van stilte, van uitrusten, van uitstappen uit de ratrace en ontdekken van nieuwe en creatieve dingen.

Welkom dageraad, het langzaamaan oplichten van nieuw leven.

Walter

Dit verhaal begon met Dominique, de eerste schakel in ons kettingverhaal, die ons vroeg wie we zijn en hoe het met ons gaat. Wat een mooie manier om een nieuw verhaal, een nieuwe kennismaking, een nieuwe ontmoeting te starten. Bedankt voor al je vragen Dominique, voor je prachtige associaties met de foto van Sipan en voor het delen van je ervaringen in Polen, Kosovo en Rwanda. En nog een late maar welgemeende, zalige Moederdag.

En toen kwam ik Christian tegen, met zijn rake bevindingen en ervaringen vanuit zijn kot, noodzakelijk maar allesbehalve vanzelf-

sprekend uit de samenleving gesloten, geconfinneerd, geduwd, gecolloqueerd zoals wij allemaal. Hoe herkenbaar is het voor mij wat je zegt over leven in twee werelden. Hoe blij ben ik om nog eens iemand te horen die daarmee niet bedoelt dat ons - welvarend en stinkend rijk, aan een wereldrecord aantal regeringen per inwoner schandelijk veel geld verspillende apenlandje (mag ik voorstellen om het woord 'Bananenkoninkrijk' op te nemen in Van Dale?) - uit 'twee democratieën' bestaat zoals de burgemeester van mijn prachtige provinciestad met zijn wereldhaven (*aka* de wereldhoofdstad van de verzuring) nu al twee jaar lang beweert en ons probeert wijs te maken! Het lijkt wel alsof er godverdomme nog elke dag meer mensen zijn die daarin trappen en hem met zijn nationalistisch en niet expliciet uitgesproken maar amper nog verborgen ranzig separatistisch discours laten weggomen. Sorry voor deze uitweiding en oprisping en bedankt ook Christian voor wat je zo bescheiden een sprankeltje hoop noemt en wat in ons nieuwe normaal ook zo herkenbaar, voelbaar en warm is: de nieuwe veelkleurige Solidarność.

Dag Lieve, warme Lieve, spetterend van verbondenheid en solidariteit! Je sterke wortels doen me denken aan een van mijn lievelingsverhalen, de *graphic novel* "Le Montreur d'Histoires" van Beuchot en Zidrou. Ik noem het 'De olifant en de tijd' en zonder dat ik er actief naar op zoek ga, kom ik bijna dagelijks aanleidingen tegen om dit verhaal met anderen te delen, nu dus met jullie: mijn nieuwe kettingvrienden. *"Er was eens een olifant die niets liever deed dan de wereld om hem heen gadeslaan. Hij keek naar de wolken die luierden aan de hemel. Hij keek naar de wind die het savannegras kietelde, de zwetende zon. Hij keek er zo lang naar dat hij wortel schoot. Zijn poten, zijn staart en zelfs zijn slurf groeiden vast. Zijn massieve lijf werd een stam, zijn oren werden takken. Als je weer een van die heel trage olifanten tegenkomt die 'baobabs' worden genoemd, druk dan je oor tegen zijn flank. Je hoort dan de doffe, trage hartslag van de olifant die zo graag het verstrijken van de tijd*

gadesloeg." Als je op de foto van Sipan even focust op de boom waarachter de zon ondergaat en het venster van je verbeelding openzet, dan zie je dat dat eigenlijk een baobab is. By the way Lieve, ook voor jou nog een net iets latere maar even welgemeende zalige Moederdag.

Dag Saad, jou ken ik nog niet, behalve van naam. Wat een mooie naam overigens! Het wordt stilaan tijd dat ik een paar dingen over mezelf vertel voor we straks jou beter leren kennen.

Ik ben Walter, officieel Walter Van Looveren maar in mijn geboortedorp in de Noorderkempen waaruit ik op mijn zeventiende migreerde naar de dichtstbijzijnde stad aan mijn kant van de grens - anders was het Breda geworden - heet ik nog altijd Walter van Louis van Jules den Brouwer. Ik ben 63 jaar, werkte tijdens mijn burgerdienst samen met de mensen van het Laboratoriumtheater uit Wrocław, het Odin Teatret uit Holstebro, Jaques Chwat met Russisch-Victoriaanse roots uit New York, Teatro L'Avventura uit Volterra, Recherche-Théâtre-Vie uit Saint-Nectaire, Tone Brulin van TieDrie uit Antwerpen en Theater Stap uit Turnhout.

Ik ben vader van drie zalige kinderen, uitkijkend naar het grootvader worden (nog niet in beeld maar ik ben een volhouder en overlever en heb geduld), tien jaar geleden gescheiden van de moeder van mijn kinderen, acht jaar geleden uit de actieve bevolking gevallen, zes jaar geleden begonnen met een intercultureel vrijwilligersproject De Verhalenwerf. Wij bouwen bruggen tussen mensen, gemeenschappen en culturen met verhalen als bouwstenen. In mijn thuisstad, jullie hadden allang in de gaten dat dat Antwerpen is, noemen we die bruggen Korte en Lange Wappers.

Een paar minder evidente situaties de voorbije twintig jaar en een paar prijzen die ik onderweg betaald heb, hebben mij te vaak te dicht

bij het boeiendste fictieve personage gebracht die ik ken maar de *allerallerallerlaatste* die ik ooit zelf had willen worden is *Don Quichote*. En kijk, drie jaar geleden ben ik de vrouw van mijn leven tegengekomen. Een droom van een vrouw maar ik durf haar nog altijd niet 'mijn Dulcinea' noemen. Dankzij jullie zal ik dat morgen voor het eerst doen. Als het slecht afloopt weet ik jullie te vinden en kom ik op vastgesnoerd op mijn Rosinante, recht op jullie molenwieken afgestormd.

Onderweg - *I've been places, I've done things and I've met people* – en toen ik mezelf op mijn invalide 56^e afvroeg wat ik graag doe en waar ik misschien een beetje goed in ben, kwam ik bij intercultureel vertellen uit. Ondanks de fucking verzuring van zoveel van mijn mede-oude-bange-blanke-Belgen in deze veelkleurige stad leer ik dagelijks mooie, vaak verrassende en inspirerende nieuwe verhalen, beelden, ervaringen, inzichten, spreekwoorden, wijsheden, gebruiken en rituelen kennen uit de intussen 47 verschillende culturen van onze nieuw-Belgische vertellers, stuk voor stuk goede-praktijk-voorbeelden van integratie. En zeggen dat de meesten van hen als politiek of economisch migrant zichzelf de voorbije jaren voor minstens 250% hebben moeten heruitvinden in ons even welvarende als *fucking* discriminerende bananenkoninkrijkje. Respect, en *faut le faire! Vive la convivialité, comme on dit dans mon deuxième pays presque natal*.

Mijn eerste indruk van de foto van Sipan? Ik kreeg in het eerste jaar van mijn hogere studies een creatieve schrijfpdracht om een ondertitel te bedenken bij een foto van telefoonpalen aan een bosrand bij ondergaande herfstzon. Mijn ondertitel was: "Help, ik hoor niks!"

Hartelijke en solidaire groeten, mijn kettingvrienden, en hou het veilig en gezond.

Saad

Ik ben Saad van Syrië. Ik ben 28 jaar. De zon en haar ondergang. Dit prachtige natuurlijke schilderij.

Wat betekenen je?

Ik denk dat je wil zeggen dat niets in dit leven hetzelfde blijft.

Goed en slecht.

Gerechtigheid en onrecht.

Alles moet eindigen en beginnen.

De zon leert ons optimisme en inspireert ons om hard te werken voor een betere toekomst.

Ik kwam vijf jaar geleden naar België en er was oorlog in mijn geboorteland. Een nieuw leven is begonnen. Ik heb veel dingen geleerd en ervaringen opgedaan. Ik maakte nieuwe vrienden.

Mijn thuisland blijft in mijn hart, een hart met verlangen naar familie, herinneringen en vrienden. Hoop voor morgen blijft het mooiste in het leven. Als de zon ondergaat en een nieuwe dag begint.

ZEPHYROS

een verhaal van
Griet, Martha,
Leila, Dennis
en Bert

1

Op de dag van mijn geboorte waaide het zo erg dat alle takken van de bomen naar het Oosten bogen. Die wind hield gedurende tien dagen aan. Niemand kon naar buiten gaan. Deuren en luiken werden vergrendeld. Alles wat los kon, werd met dikke touwen stevig vastgebonden. Aangezien mijn moeder en vader discussies hadden over hoe ze hun kersverse baby zouden noemen, kwam mijn oma met de naam 'Zephyros'. Zephyros betekent 'God van de Westenwind'. Ik ben Zephyros. Ik ben Zephyros en woon in een land dat je niet op de wereldkaart kan vinden.

Oma, mama, papa, mijn broer, mijn zus en ik woonden in een groot dorp met heel weinig inwoners. Dat was fijn, wij hadden volop ruimte om te spelen en te wandelen. Onze geiten en schapen hadden immens

groene grote weiden om te grazen. Onze meest nabije burens woonden op twee uur wandelafstand. Die burens waren de zus van mijn mama met haar man en vijf kinderen. In ons dorp was geen school, geen gebedsruimte, geen winkel. Elke morgen zaten mijn broer, zus en ik op een stoel bij oma die ons verhalen vertelde waaruit we iets konden leren. Mooie en leuke verhalen maar ook droevige en angstige verhalen. Oma begeleidde haar verhalen altijd met een muziekinstrument dat ze zelf gemaakt had. Een holle boomstronk met daarover een geitenvel gespannen. Onder het vertellen door trommelde ze met haar vingers zo hard of zo zacht als het verhaal dat ze vertelde. Zo zaten we geboeid te luisteren tot de middag.

2

Al kijkend naar het zwartwit portret uit m'n jeugd komen alle mooie herinneringen aan thuis en mijn familie terug. Ik proef m'n jeugd terwijl ik me de muziek en verhalen van mijn grootmoeder herinner. Ik vind mijn speelse glimlach terug die ergens verstopt zat tussen alle kilometers die mij van thuis en mijn geliefden scheidde. Soms vraag ik me af waarom ik niet als een eeuwig speels kind op mijn verborgen plekje bleef, in plaats van te groeien tot de volwassene die ik nu ben. Wat ben ik blij dat ik deze foto heb bewaard, m'n moeder gaf ze me net voordat ik vertrok naar onbekende avonturen. Op de dag dat ik vertrok, blies de wind somber uit het westen vertrok, net zoals op de dag dat ik werd geboren.

Ik was bijna 18 toen ik besloot om de wereld te verkennen. Mijn familie was bereid om onze momenten samen op te offeren zodat ik van de wereld kon leren en iemand te worden 'met een toekomst'. Ik vraag me af wat er van mij zou geworden zijn als ik mijn land nooit had verlaten. Ik vraag aan het kind Zephyros wat zijn dromen waren en hoe hij die mooie authentieke glimlach zo eenvoudig kon houden.

De Zephyros die ik vandaag ben geworden probeert dat speelse kind te bereiken met magische en lichte stappen. De Zephyros die ik nu ben, kijkt ernaar uit om de muziek van zijn wortels te omarmen terwijl hij de gekte van een 'moderne' wereld inloopt. Deze wereld heeft geen tijd om de zonsopgang te bewonderen of naar de wind te luisteren. Het heeft het te druk met het zoeken naar 'geld en stabiliteit' terwijl we met z'n allen grijs en ziek worden. Ja, er is nog altijd een stem in dit volwassen lichaam die in opstand komt tegen de ontdekte wereld: ik wil lopen om opnieuw verbinding te vinden met mijn innerlijke ziel 'God van de Westerwinden'.

3

Elke naam heeft een eigen betekenis. Een naam is meer dan alleen een naam. Mijn oudere drie zussen zijn geboren in het dorp. Daarna zijn mijn ouders naar de stad verhuisd. Ik en vier anderen zijn geboren in de stad. Mijn moeder heeft ons allemaal thuis gebaard. Onze buurvrouw nam de rol van vroedvrouw op. Deze buurvrouw heeft mij mijn naam gegeven: Leila. Later kwam ik er erachter dat dit een Arabische naam is en betekent 'mooie, heel warme, nacht'. Bij ons komt deze naam heel veel voor en het klinkt als 'Leyla'.

In onze kindertijd leek het leven zorgeloos, iedereen beschermde je. We leefden in vrede en harmonie met mensen van verschillende nationaliteiten. Wij deelden samen verdriet en vreugde. Mijn ouders en burens vertelden ons veel boeiende en leuke maar ook droevige verhalen over hun geboorteland. Mijn vader begeleidde zijn verhalen soms met liedjes. Zo maakten we kennis met hun leven voor ons. Ik begreep deze verhalen niet altijd want ik groeide hier op nadat zij hun land verlieten om ons een toekomst te geven. Maar dankzij hun verhalen, leerde ik ook mijn verhaal kennen.

Ik leefde vele jaren in harmonie met mijn familie in mijn land. Maar niets is voor altijd. Plots stonden mijn land en mijn leven op zijn kop. Menselijke principes veranderden. Liefde, vriendelijkheid en empathie waren niet meer van tel. En zo moest ook ik mijn land verlaten. Toen herinnerde ik mij de verhalen van mijn ouders. Hier in mijn nieuwe land was het voor mij en mijn familie noodzakelijk om verder te leven en om te werken voor de toekomst van mijn kinderen, om de kracht van liefde, dromen, niet te laten uitdoven.

4

In hoeverre bepaalt de geografie je identiteit? Ben ik wezenlijk iemand anders dan dat jongetje met zijn geiten en de schapen in wiens wol je handen verdwenen als je het probeerde te aaien. Nu lig ik hier in een hotelkamer in het centrum van Toulouse. Volgens het bordje aan de deur: minimumtarief, liefst honderd euro per nacht en ik staar naar het plafond dat door de straatverlichting beweegt. Mis ik mijn familie of mis ik mezelf? Ik hoeft niet te betalen.

Morgen is de dag. Als ik teken ben ik weg. In de verte ruist de zee. Of is het de nooit stoppende stroom van auto's die me roept, of oma? Die me waarschuwt? Wanneer ben ik gestopt met luisteren?

Op deze foto stel ik mezelf geen vragen. Ik ben gewoon. Ik ben, dus ik luister. Is dat niet wat die Franse filosoof ooit zei?

Ik ben de wind. Ik ben de wind en ik kom langs. Hoe ging het verhaal ook weer? Van de wind die blies en maar probeerde, maar niets leek te beroeren, alleen wat bladeren aan de bomen. Tot hij zo hard blies dat de boom knakte en niets nog bewoog.

Ik ben de wind. Ik blaas het zand de lucht in, voer zaden met me mee.
Ik breng leven en verwoesting, maar geen steen die me hier voelt.
Oma, praat met mij. Leer me luisteren. Vertel me een verhaal.

5

Het blijft stil.

Mijn hart breekt als ik besef dat ik de stem van mijn oma niet meer ken. Ik zie haar voor me zitten. Moeiteloos. Haar trommel klinkt glashelder, alleen haar stem kan ik me niet voor de geest halen. Ze had een stem waarmee ze mij, mijn broer, mijn zus en de zon te slapen kon zingen. Dat weet ik nog, maar de klank, het ritme, de kleur... allemaal weg. Ik ben haar aan het vergeten. Het voelt als een brute stomp in mijn maag. Een stoot die met forse kracht een niets ontziende leegte achterlaat.

Waar eenzaamheid achter hotelgevels verscholen gaat, daar lig ik op bed. In gedachten ben ik omringd door mijn voltallige familie. Het verlangen om hen terug te zien, houdt me sterk. Zelf mag ik niet knakken zoals de boom. Ik moet bewegen en iets doen. Ik moet naar buiten de wereld in. Mijn haast vergeten dorp ruilde ik in voor een haast verboden stad. Tenminste, zo voelt het soms. Hier zoek ik mijn plek, om mijn wind te laten razen en opnieuw te beginnen.

Morgen is de dag. Ik maak het raam open en ga op het balkon staan. Een welgekomen zacht briesje brengt verkoeling in deze mooie, warme nacht. Spiedend kijk ik strak voor mij uit naar de horizon. Blik vooruit, op het oneindige gericht. De toekomst ligt voor me. Voorzichtig lach ik haar toe.

DREAMING OF A FUTURE

a story of
Elnaz, Luisa &
Mohamad

1

Ouch! The tea I just poured for myself in my Turkish tea glass burns my tongue! I love these tea glasses but honestly, it takes too long for them to cool down enough for me to be able to start drinking. Now you are probably wondering why I love them if they burn me every time I pour to drink. Well, that is because they remind me of my time in Turkey.

I used to live in Istanbul with my family, my parents and my two older sisters, as a transit period before moving to Germany. Even though it was hard to leave our relatives and life in Afghanistan, my parents said it was to give us a safe future, especially for my sisters. Honestly, we are grateful every day for what they gave us.

Now, back to why I loved my time in Turkey. In spite of the heartbreak of leaving home, my dad made sure we enjoyed our time in Istanbul. Almost every day he would take us by the Bosphorus for a long walk to the parks that all had playgrounds. Every night he would tell us stories of hopes and dreams till we fell asleep. And of course, the traditional teacups that are served everywhere in Istanbul are my best souvenir from our days there.

Oh, by the way, this is me in the picture. It was taken in Kabul when I was seven years old. That is the last picture my mom took before we left Afghanistan. I was really happy that day because my parents said that in one week we would get on a plane to fly over the clouds and that they were going to buy me my own *Game Boy* so I could play games as much as I wanted.

Of course, now as an adult of 26 years, I realize they were trying hard to keep me distracted from the war that was escalating in Afghanistan. The Taliban had already made life difficult for my mother and she was worried about my sisters. My family and relatives were the progressive thinkers of Afghanistan and as you can imagine, this did not fit well with the Taliban regime that had come into power in 1996. Therefore, my dad was smart enough to flee the country before things got any worse.

Today, when I hear about how Afghans have suffered the war, how girls were treated by not only the Taliban but also American soldiers, I am grateful that my sisters never got to experience any of that. It hurts me whenever I hear how Afghan refugees are treated and with how much difficulty they have to flee the country and even get deported once they arrive in Germany. That is why even though I am a mechanical engineer, I volunteer at the refugee camps on the weekend.

We arrived in Berlin on a nice sunny day, the sky was full of huge white clouds and I was spotting funny figures together with my sisters all the way to our new house. "Look, a dog. There, a tree. Over there, a donkey!", you could hear every time we were in a car together. We used to do that often in our beloved Kabul as well.

My parents were really happy because we could finally start our new lives, far away from the fear and hunger that war brings. Berlin was the perfect city for our family. Full of people from all different nationalities and backgrounds. It was also a city with freedom. We were finally free to say what we thought and felt. I was still a kid but the only thing I really wanted was to feel free and not to be scared anymore.

My father was an artist and had a heart of gold, he would do anything for us. He would not let us be sad even in the scariest moments of our lives. My mother is the most beautiful and strong woman I have ever met. She was a passionate teacher in our hometown but unfortunately, she could not teach anymore. I always felt sad about that, but she was our teacher at home. She learned German in one year. She is so smart, just like my sisters who were always the best students at school. The teachers would always say that we had a bright future ahead of us. We were pleased to hear that because due to our origins, we had to challenge ourselves twice as much as the other students.

Berlin was a dream city to live in but going to school there was difficult. Sometimes we had to struggle with racist comments, harassment and bullies. No matter what we did, no matter that we were good people, there were always people who wanted to hurt us with horrible words. As a kid you try not to think about it but sometimes it was just too hard to

cope with. Luckily my parents gave me the strength I needed to survive during the hard moments. They said to me: "We survived a war, so we could survive anything else in this world. We are survivors!!!" And I kept repeating those words in my head every time I needed to hear that.

One afternoon I saw my father crying for the very first time in my life, I couldn't believe it. I was behind the door hearing the conversation between him and my mom.

"I will miss your smile *habibi*", he said. The scariest feeling came to my body since we left Afghanistan. "Why is he leaving us?", I asked myself. Three months later he passed away due to lung cancer that was detected too late. Two months before my 18th birthday. The night before his passing he told me: "Bashir, you are now the man of this family, you have to protect your mother and sisters, be always kind and respectful and no matter what, always fight for your dreams." I miss his stories and our long walks together with my sisters.

The echo of my father's will became an obsessive mantra that did not leave my ears. The responsibility he gave me when he left, seemed to be enormous. In our society a father is as a nucleus, always surrounded by the rest of the family. The confrontation with this responsibility and the pressure to achieve the aspiration and dreams of the family was high.

Our small village in Afghanistan sleeps in the bosom of the valley and the valley people are said to be dreamers by nature while they cling to life. We have already survived decades of civil war and natural disasters caused by the floods of rivers that depleted our homes built of mud and bricks. The best period of our lives is when the snow melts and enable us to grow wheat on the slopes of the mountains. For us, our village was the

border of our world. I can hardly forget that day when my father decided to lead our family into the unknown, to this land of misery and dreams that never come true.

After a long journey in old trucks accompanied by dirty gangs smuggling people, we crossed the border of Turkey. We arrived after two months in Greece and so many other countries. I knew Germany was our destination by hearing my father whispering to the smugglers and paying them in a secret way. After six months on a horrible journey, we found ourselves in a city called Berlin, the capital of Germany. We settled in a refugee camp where my father passed away due to lung cancer. It was the night before he gave me the responsibility to take care of our family and encouraged me to chase my dreams.

My family and I applied separately to the authorities of immigration for obtaining legal residency. For that reason, I wasn't able to achieve my father's will and the responsibility he left for me. My request for residency in Germany was rejected three times, life narrowed in my eyes and my family started losing hope. Many of my friends told me that the only way to get legal papers for residency, was by marrying a girl who has got a citizenship. Every day this idea became more and more my life jacket through which I could pass all my difficulties.

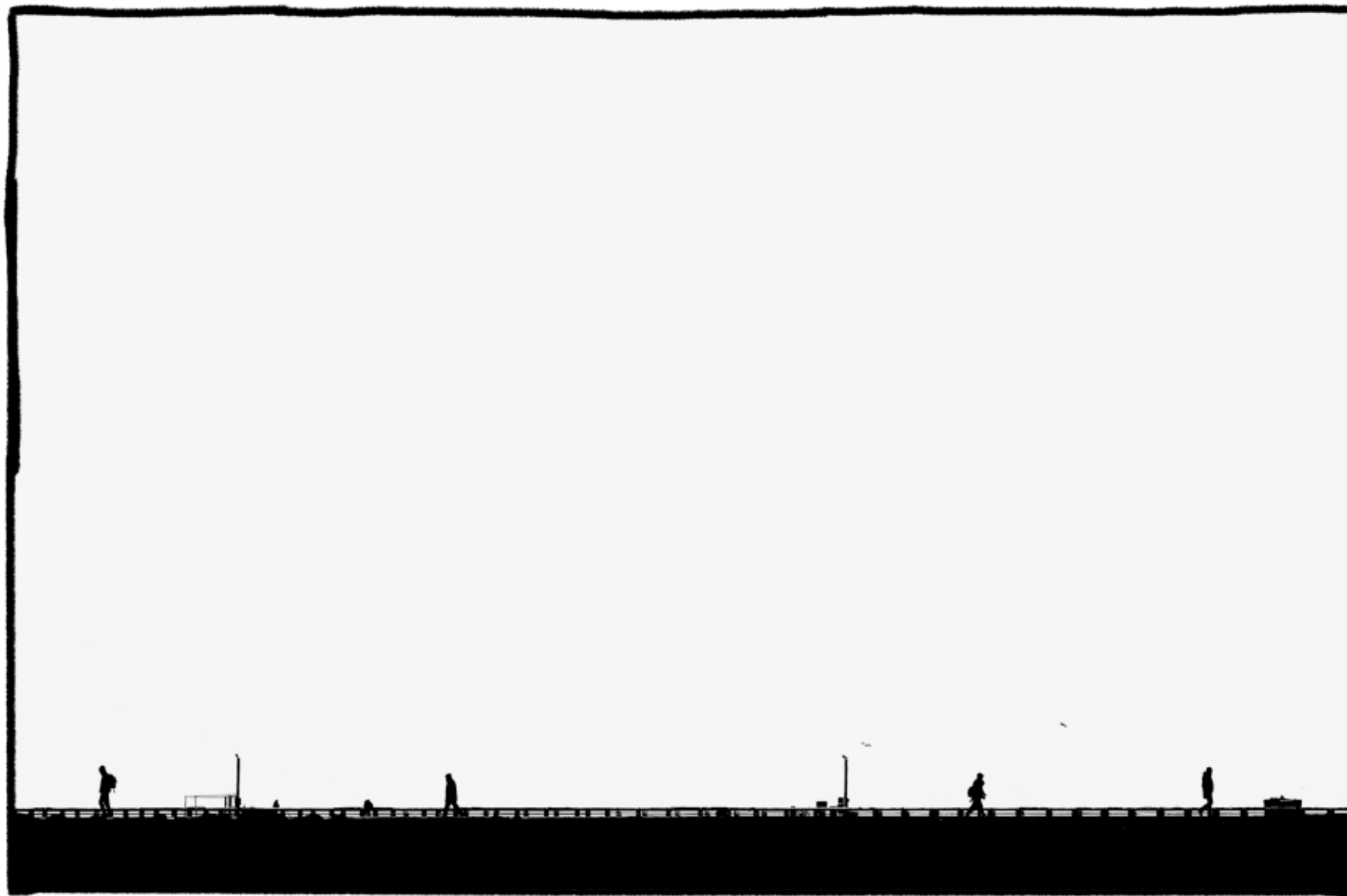
One day I decided to visit some friends in a small city not far from Berlin. It was only nine o'clock and cold outside. I pushed myself in a crowded train cabin. I found a seat by the window where I was facing an old lady and a beautiful blond girl. The girl gazed at me and I felt my heartbeat speeding up. The trains started moving and I pushed my foot gently touching the girl's barefoot. I felt a warmth overwhelming me when she didn't turn her foot away while she was gazing through the window. I started daydreaming about the future.

I was in a relationship with the girl and married her. She paved the way for me to have legal papers and I had training in a technical institute. Later I found a job that helped me implementing my father's will.

Suddenly the train stopped at a small station, the girl took her bag and left the train. I was still feeling her warmth but when I looked down I realized that the source of the warmth was from the foot of the old sleepy insensitive lady.

After the short visit to my friends, I came back to the camp and found a letter in the post asking me to go see the immigration authorities. They deported me to a closed camp to send me back to Afghanistan.

We all have superior ability to dream but a lack of planning.

SPIEGEL

een verhaal van
Nessrin, Denis,
Brenda, Jenka en
Elisa

1

Het leven is kleurrijk en soms is het alleen zwart en wit. De mensen zijn details. De mensen zijn herinneringen voor zichzelf en voor anderen ook. Ik wist deze feiten pas laat. Mijn oma zegt: “kom niet in de buurt van de details omdat de duivels erin leven.” Maar ik denk dat de engelen erin leven.

Ik herinner me niet welke dag het was maar ik herinner het me alsof het nu vlak voor me gebeurt. Op een zomerdag op de dijk van Oostende, toen de zon aan het afscheid nemen was en langzaam in de zee dook, zie ik haar van ver. Een vrouw met een buggy wandelend op de dijk. Mooi om te zien maar voor mij het is nog te vroeg om kinderen te maken. Ik moet afstuderen, daarna werken en het belangrijkste: de man van mijn leven ontmoeten. Ik ben pas 17 jaar oud.

De vrouw met buggy komt dichterbij, ze ziet er jong uit. Ze stopt met wandelen en probeert het kind te kalmeren maar het lukt niet. Het kind gilt harder en ze zoekt iets in de tas die aan de buggy is bevestigd. Na twee minuten vindt ze de fles met melk en het gehuil van het kind wordt vervangen door een nieuwe vorm van stilte. De moeder wandelt verder en komt steeds dichterbij. Ze komt me bekend voor. Nu staat ze recht voor me. De tijd stopt. Alles stopt. Geen beweging. Geen geluiden op dit strand. Ik ben in shock. Ik weet niet meer hoe lang dit moment heeft geduurd en hoe ik ben thuis gekomen.

2

De ganse morgen ben ik aan het denken geweest: “wat kan er gebeurd zijn?” Toen ik haar zag was het net alsof ik in de spiegel keek. Zo goed leek ze op mij. Enkele uren later klinkt de bel en staat mijn evenbeeld aan de deur. Blijkbaar gaf ik haar mijn naam en adres maar daar weet ik niets meer van. Ik ben in shock. “Mijn naam is Miranda en die van jou Marion. Dit is Mirra, mijn kleine meid wordt volgende week 1 jaar.”

Bij een tas koffie gaan we aan de praat. Vooral zij praat. “Wat ik je gisteren vertelde, heeft je in shock gebracht. Onze moeder vertelde me pas op haar sterfbed dat ik een tweelingzus heb. Toen wij geboren werden, moest ze één van ons met zeer veel pijn afstaan voor adoptie. Onze vader is nog voor wij geboren werden op zee achtergebleven. Ze werkte zelf voor twee maar kon maar één kind onderhouden.” Ik bleef sprakeloos zitten. “Voor ze stierf was het mijn moeders wens jou nog te ontmoeten, maar omdat Mirra er net was, is me dit spijtig genoeg niet gelukt. Sorry.” Met tranen in mijn ogen omhelsde ik haar en kon niets anders zeggen dan: “dus ik ben tante?!”

Het duurt even vooraleer het echt tot mij doordringt wat dit betekent. De persoon die ik al 17 jaar ben, Marion, de dochter van een advocaat en een huismoeder, is een leugen. Ergens voelde ik altijd wel dat ik het buitenbeentje van de familie was. Terwijl mijn twee broers beiden rechtenstudie volgen, in navolging van onze vader, zal ik al blij zijn als ik de hogeschool kan afmaken. Mijn broers zijn blond van haarkleur, het mijne is heel donker. Ik bruin snel en makkelijk in de zon, zij zijn twee kreeften als ze nog maar een uur in het zonnetje zitten.

Het verhaal doet me wankelen. Ik wilde zo graag bij het gezin horen dat ik er me verder geen vragen bij stelde. Ik hou van mijn mama, van mijn strenge papa. Ik leef in weelde, heb werkelijk niets tekort, heb veel vriendinnen waarmee ik ga shoppen of dansen op zaterdagavond. En nu blijkt plots dat ik een zus heb! Een tweelingzus dan nog.

“Mag ik Mirra vasthouden?”, vraag ik aan Miranda. “Tuurlijk”, ze neemt de baby uit de buggy en geeft haar aan mij.

Mirra is perfect. Haar donkere haren zijn in een typisch babykapsel gesneden. Een carré met een froufrou. Mirra kijkt me aan met haar donkere ogen en lange wimpers. Ze lacht en grijpt naar mijn ketting. Het is een zilveren ketting met mijn naam, Marion. De emoties laaien plots hoog op, ik krijg tranen in mijn ogen, zo erg, dat ik Mirra terug moet geven aan Miranda.

“Ik wil je leren kennen”, zeg ik tegen Miranda, “ik wil horen hoe mijn biologische mama was.” Ik wil echte mama niet gebruiken, ik heb een echte mama die al 17 jaar van mij houdt.

“Maar nu even niet. Nu wil ik naar mijn ouders, om hun deel van het verhaal te horen.”

Mijn handen voelen klam. Ik schuifel mijn voeten heen en weer over het Perzisch tapijt. Met Brahms die de woonkamer vult, wrijf ik over de fluwelen zitting in het salon. Mijn vingers laten sporen na in de petrolgroene zitting. Ik voel mijn hartslag zwaar dreunen. Mijn borst trilt bij het ademen. Mijn vader zit met zijn neus in de krant. Ik zie zijn kalende hoofd er bovenuit steken. Er razen zoveel vragen door mijn hoofd. Waarom hebben ze me nooit eerder verteld dat ik hun echte dochter niet ben? Waarom hebben ze nooit over mijn moeder verteld? Wisten ze dat mijn moeder zou sterven? Waarom hebben ze me geadopteerd?

Terwijl ik me tracht voor te bereiden op het gesprek, hou ik mijn moeder in het oog. Haar haren zitten strak vast met een grote speld. Ze gaat op en af door het huis. Ik zie haar heen en weer lopen tussen de tafel en de kast met het beste servies. Vanavond komt er bezoek. Het moment om mij terug te trekken op mijn kamer. Ik probeer haar blik te vangen. Kon ze maar spontaan even naast me komen zitten, dan was de klus zo geklaard.

“Moeder”, stamelt mijn stem. “Ik wil je wat vragen.” “Laat maar horen, liefje”, zoemt ze terug terwijl ze lustig haar werk verder zet. “Kan je even zitten? Het is belangrijk voor mij.”

Ik zie mijn vader zijn krant naar beneden zakken en met opgetrokken wenkbrouwen kijken. Moeder schuift naast me op de bank. Ze neemt me bij de hand, zacht zoals ze is. “Wat is er liefje?”

“Ik heb vandaag iemand ontmoet. Iemand waarvan ik niet wist dat ze bestond. Plots stond ze voor mij op de dijk. Het leek alsof ik mezelf zag.”

De bibber in mijn stem neemt af. De kop was er af. Nu was het aan hen. “Miranda heet ze, mijn zus. Ik wist niet dat ze bestond.”

Ik zie mijn ouders stilzwijgend naar elkaar kijken. Alsof ze wachten op elkaar om te vertellen. Mijn vader neemt diep adem en zucht. “Kind toch, we hadden dit niet zo gepland. We willen je dit al langer vertellen, maar de moed ontbrak ons. We waren bang je te verliezen.”

Ik kijk mijn ouders aan maar mijn hoofd zakt naar beneden. Een golf van tranen welt op achter mijn ogen. Ik voel teleurstelling. Ik breek. Ik voel pijn en leegte, een zwaar deken valt over me.

5

Ondanks alles probeerde ik hen te begrijpen. Maar hoe meer ik probeerde, hoe meer boosheid er in mij groeide. Ik schreeuwde en schreeuwde, ik denk dat het voor mij de enige manier was om de pijn vanbinnen te uiten.

Ik voelde zo veel pijn, ik voelde me een leugen omdat de dingen die ik geloofde als een zandkasteel ineens waren gezakt. In tranen sloot ik me dagenlang op in mijn kamer. Ik stelde me vragen bij de zin van mijn leven. Mijn ouders bonkten op de deur maar ik bleef doof voor hen.

DE MEESTE DROMEN ZIJN BEDROG

een verhaal van Nancy,
Hannah, Menka,
Oskar en Sam

1

Hoe langt duurt het nu al? Zeker tien dagen zit ik opgesloten thuis. Huisarrest. En dan nog tijdens de vakantie. Mijn moeder kan het niet van zich afzetten en blijft kwaad. Het gaat eerder van kwaad naar erger. Geen woord komt er over haar lippen, ze ademt gejaagd als ik in de buurt komt en roept: “Ga terug naar je kamer”.

Ik heb weeral slecht geslapen. Zuchtend sta ik op, kleed mij aan en open de gordijnen. Fantastisch, het regent! De straten zijn verlaten en mijn moeder is op dit uur druk bezig. Ik glip naar beneden, neem haar zwarte regenjas want mijn gele valt te veel op.

Voorzichtig open ik de deur, voel de druppels op mijn gezicht en blijf even staan vooraleer ik ervandoor ga. Ik had beter mijn laarzen aangedaan. Het regent blijkbaar al een tijd waardoor er veel plassen zijn in het beschadigd

wegdek. Hoelang wonen we nu al in deze buurt? Drie jaar ongeveer nadat moeder haar ontslag kreeg als journaliste. Nu bereddert ze zich met naaien strijkwerk thuis en freelance vertaalwerk. En ik ben nog te jong, hoewel mijn moeder het vaak genoeg zegt: “Over twee jaar kun jij ook je steentje bijdragen.”

Ik ben content dat we hier wonen, zo heb ik Nadira leren kennen. Nog een paar straten en ik ben bij haar. Ik kon geen sms sturen want mijn moeder heeft mijn gsm. Ongezien ben ik in de tuin geraakt. Daar schuif ik de tuintafel tegen de muur, klim erop en kijk door haar venster. “Aha”, opgelucht zwaai ik en Nadira springt verrukt op en kijkt dan verschrikt naar de deur. Eens haar slaapkamerdeur toe, ben ik vlug binnen. “Hoe ben jij thuis weggeraakt?”, zegt ze verrast. “Is het veilig hier?”, vraag ik. We besluiten om toch weg te gaan. De school is niet ver en daar kunnen we in de fietsenstalling schuilen.

“Hoe kwam je er toch bij om naar je vader te gaan?”, vroeg Nadira. Mijn vader is bij mijn moeder weggegaan toen ik nog maar 2 jaar was, sindsdien had ik hem niet meer gezien. “Ik kon er niet meer tegen dat ik niets over hem wist en niets van hem hoorde. Mijn moeder wil nooit over hem praten. Ik wilde hem zien. Hij is toch mijn vader! Je weet dat ik zijn adres al een tijd gevonden had. Ik nam geld van mijn moeder voor de treinreis. Bij mijn vaders huis aangekomen, herkende hij mij niet. Ik stond daar maar op de stoep en ik zei niets. Hij wilde de deur dicht doen en dan zei ik dat ik zijn dochter was. Nog geen vijf minuten later zat ik bij hem in de auto op weg naar mijn moeder. Geen woord heeft hij gezegd. Toen ik uitstapte, blafte hij me toe dat ik dit geen tweede keer moest proberen.”

Nadira kwam dichterbij en troostte mij. We zeiden een hele tijd niets. Het kletteren van de regen bracht mij tot rust en ik legde mijn hoofd op Nadira's schouder.

“Wat is ze toch een engel”, denk ik. Het is ongelooflijk wat een steun Nadira de laatste maanden voor me geweest is. Als ontdekken dat mijn vader niets met me te maken wil hebben nog niet voldoende was, zit ik alleen met een ambitieuze moeder opgescheept die naast haar freelance baantjes waar ze zelden de maand mee rondkomt, als fulltime job heeft mij het leven lastig te maken. Ik had gehoopt dat mijn vader anders was en al zeker anders dan Patrick, de kaal en leeghoofdige nieuwe vriend van mijn moeder. In mijn dromen die ik al sinds ik me herinner heb, zocht mijn vader me jarenlang tevergeefs en zou onze eerste ontmoeting aanvoelen alsof we nooit anders hadden gekend. Ik droomde van een vader die me letterlijk en figuurlijk omarmde, de Eva die ik echt ben en niet degene die van alle kanten aan banden wordt gelegd door sociale normen en een moeder met een rechttoe rechtaan idee over wie haar dochter is en vooral moet zijn - lees: een ja-knikkende barbiepop. Helaas zijn de meeste dromen bedrog, dat weet Marco Borsato al van voor ik geboren ben en weet ik sinds een dikke week ook. De gedachten aan die pijnlijke autorit raken maar niet uit mijn hoofd. Ik had in de verste verte niet verwacht dat een zwijgende autorit van bijna twee uur het vervolg van mijn eerste en waarschijnlijk meteen laatste ontmoeting met mijn vader zou zijn. De teleurstelling die ik voelde toen hij met een norske blik op oneindig wegreed heb ik nooit eerder gevoeld.

Mijn gedachten dwalen verder af naar mijn diepste verlangens, allermooiste dromen en meest wonderbaarlijke wensen. Ik raak dieper en dieper in een negatieve spiraal terecht want het lijkt allemaal zo ver weg van het leven dat ik nu leid, of misschien moet ik eerder lijden met een lange ij schrijven. Dikke tranen rollen over mijn wangen en ik vergeet alles om me heen. De regen die klettert op de fietsenstalling,

mijn te grote regenjas die zompig aanvoelt en zelfs de engel naast me, Nadira. Pas als ze een van mijn tranen weg wrijft en haar zijdezachte hand op mijn been legt besef ik opnieuw dat ik hier niet alleen zit. Ik bloos en geen idee of dat komt door schaamte van mijn betraand gezicht of haar aanraking die meer dan plezierig aanvoelt. Ik kan een glimlach doorheen mijn tranen niet verbergen en dat ziet ze. Ze glimlacht terug, haar donkerblauwe ogen lachen mee en er verschijnen kuiltjes in haar wangen. Het kalmeert me en als ze me een kneepje in mijn been geeft, wordt alles rondom me stil. De regendruppels op het fietsenrek dringen niet meer binnen, de wereld staat even stil. Zou zij dit ook zo aanvoelen? Ik kijk Nadira aan en als onze blikken raken, leun ik me iets dichterbij haar knapode lippen. Onze lippen raken bijna, maar dan schrikt ze recht. “Kom, ik weet iets wat je gaat opbeuren”, zegt ze. Ondanks dat ik hier het liefst nog uren zou zitten naast haar, volg ik slaafs.

“Kijk, ik ga je een chocoladetaart bakken met een glas wijn”, zei Nadira. We aten samen taart en dronken een glas rode wijn. De wijn inspireerde me om dichterbij haar te komen. Ik nam haar hand en hield ze stevig vast. “Bedankt Nadira om er voor mij te zijn.” Voordat ze iets kon terugzeggen, kuste ik haar op de lippen. Toen ze me ook echt terug kuste, verdween al mijn pijn in dat moment en kon ik aan niks anders denken dan aan haar.

Mijn emoties overheersten. Liet ik de teleurstelling overwinnen of de liefde? Moest ik wenen van blijheid of van verdriet? Mijn innerlijke tweestrijd werd verstoord door iemand anders' tranen vanachter het raam. Nadira's moeder stond er samen met een voor mij onbekend meisje. Ik keek vragend naar Nadira. Ze wist wat ik wilde vragen. “Dat

is m'n zus, ze is al drie jaar lang getrouwd maar haar schoonmoeder liet ons haar nooit bezoeken.”

“Mama, ik wil daar niet meer wonen. Niemand houdt van me in dat huis, niemand spreekt met mij behalve als ze willen dat ik iets voor hen doe maar anders nooit. Ik heb geen vrijheid, ze houden mij altijd in de gaten, ik mag nergens gaan zonder hen”, zei Mahira, de zus van Nadira.

“Dat is niet het leven die ik wou”, ging ze verder, “ik wou speciaal worden, ik wou iets goeds in mijn leven doen, ik wou mijn doelen bereiken. Nu is mijn leven niet meer van mij, nu heb ik geen recht op mijn leven, ik wou gelukkig zijn maar nu ben ik gewoon een vogel in een kooi.”

Na het horen van het verhaal van Mahira voelde ik me anders. Ik bekeek het leven van een andere kant. Tot nu toe dacht ik altijd dat ik de enige ongelukkige persoon was op de wereld maar mijn pijn is niets in vergelijking met Mahira's tranen.

4

Ik ben papa geworden zonder dat te willen zijn eigenlijk. Zonder echt te beseffen dat dat mijn leven zou veranderen. Ik was te jong zou ik kunnen zeggen, te onervaren, te, te... Maar het feit is dat ik dat niet wou. Verre van, een kindje! In mijn leven, in mijn dagelijkse manier van de 'dingen te doen'. Nee, neen! Dat kon ik me toen niet permitteren. En ja, ik ben gewoon weggegaan want die vrouw wou, koste wat het kost, mama worden! Ze was even jong, even naïef als ik toen en toch wou ze dat.

Ja, ik ben weggegaan, weg van alle verantwoordelijkheden om mijn eigen leven verder te kunnen leven, om 'mijn dingen' te doen, zoals altijd. En eerlijk gezegd heb ik bijna geen enkele seconde aan dat kindje gedacht, nooit. Nooit! Tot het moment dat ze (theoretisch gezien, 'mijn dochter') voor de deur stond. Na al die jaren, nadat ik een totaal ander leven had en andere prioriteiten, stress, te veel dingen om te doen, druk druk druk, ... En daar stond ze toen voor mijn deur: mijn dochter! Ik werd razend en was zeer kwaad op haar. Waarom, waarom in Gods naam deed ze zoiets? Waarom mijn leven zo proberen te verpesten? Mijn mooie, perfecte leven!?

“Niet nadenken!”, dacht ik toch op dat moment. “Kom, in den otto!” Ik bracht haar weg, terug naar haar mama, naar haar leven zonder iets te zeggen en zonder iets te vertellen! Ik wou haar alleen maar zeer duidelijk maken dat dit – zij en ik, ik en zij - geen optie was. Dit mocht geen tweede keer gebeuren!

Terug thuis nu, enkele dagen nadien. Terug thuis, terug in mijn zekerheden. Minder fier op mezelf dan ik zou denken. Te veel nadenken. Te veel. Terug thuis en toch beetje bij beetje, wat nieuwsgierigheid voelen. Gewoon aan haar denken - 'mijn dochter' - wat voor meisje zou ze zijn? Wat voor relatie heeft ze met haar mama? Heeft ze een lief? Wie is ze feitelijk?

Terug thuis in mijn wereldje vol zekerheden die mijn leven vormgeven. Morgen ga ik verder. Morgen ga ik werken, naar de bakker, tv kijken en een glaasje wijn drinken. Morgen. Op dat moment wordt op de deur geklopt.

Hij zou jammer genoeg nooit te weten komen wie er aan de andere kant van die deur stond, want op dat moment schoot hij wakker uit zijn droom. Wat zeg je? Droom. Neen. Het was meer dan dat, het was een heuse nachtmerrie! Hij die vorig jaar op Vaderdag door zijn dochter Eva nog genomineerd werd als liefste papa ever. Waar haalt dat onderbewustzijn zulke dromen toch vandaan? Hij schudt de nare nasmaak van zich af en stapt gezwind uit bed. Z'n blaas staat op springen dus haast hij zich naar de badkamer. Even later ontsnapt een verlossend 'Aaaah' aan z'n lippen.

Hij opent het badkamerkastje en haalt het scheerapparaat vanonder het stof. Sinds zijn haardos na de kanker weelderig terug groeide, had hij er de schaar niet meer in laten zetten. Maar vandaag is een belangrijke dag. Alles is tot in de puntjes geregeld. Aan de slag dus maar!

Een flink uur later staat hij lekker opgefrist in de keuken. De ontbijtgranen die hij gisteravond nog voorbereid had, staan geduldig in de koelkast te wachten. Dat smaakt! Z'n gedachten dwalen af naar vroeger. Naar zijn kleine meid en naar hoe snel de tijd toch gaat. Hij was zelf nog een kind toen ze geboren werd. Met zijn zeventien jonge jaren had hij inderdaad andere dingen aan zijn hoofd dan papa te moeten zijn. Tot zover klopte de droom wel degelijk. Maar zijn ouders hadden erop gestaan dat hij z'n verantwoordelijkheid nam. Ze woonden niet erg groot maar toch hadden ze hem en zijn vriendin Rachel onderdak geboden. Ook toen kleine Eva geboren werd, mochten ze blijven. Toch was het leven niet altijd even makkelijk geweest. Hij kon de verantwoordelijkheid voor zijn jonge gezin niet dragen, vertrok twee jaar later om te gaan werken als diepzee krabvisser op de ijskoude Beringzee en kwam pas terug toen Eva al flink aan het puberen was.

Het harde leven op zee had van hem een milder man gemaakt. Maar dat zag Eva niet. Het eerste jaar van zijn terugkomst wilde ze dan ook niets van hem weten. Dat had hij ergens wel verwacht. Hij wist dat hij geduldig moest zijn. Rachel was daarin een grote steun voor hem. Zij was altijd van hem blijven houden. Natuurlijk had ze geprobeerd om het leven van een alleenstaande moeder te leven. Maar toen ze hoorde dat ze omwille van bezuiniging niet langer aan de slag kon bij de krant voor wie ze als journalist een wekelijkse column verzorgde, had ze zich door Patrick laten troosten. En hij was niet meer weggegaan. Maar echt gelukkig was Rachel niet met hem.

Het basgeluid van de kerkklokken haalt hem uit zijn mijmeringen en vertelt hem dat het hoog tijd is om het kostuum aan te trekken dat hij precies zes maanden geleden voor deze dag gekocht had. Nog even en het is zover. Hij neemt de autosleutels van het elegante retrokastje dat hij op een rommelmarkt in Zweden op de kop had kunnen tikken en stapt het grindpad van de oprit op. Daar staat zijn originele Morris Minor blinkend op hem te wachten. Nu duurt het niet lang meer. De muziek op Klara brengt hem nog meer in de stemming.

Een half uur later staat hij voor de deur. Hij belt aan. Het duurt even voor de voordeur aarzelend open gaat. Dit is het moment waarnaar hij maanden heeft uitgekeken. Daar staat ze. Zijn bloedmooie dochter. Eva. Ietwat gegeneerd over de tranen die van pure ontroering over zijn wangen bungelen, geeft hij haar een onhandige knuffel die ze warm beantwoordt. Haar getinte huid steekt mooi af tegen het roomwitte broekpak dat ze elegant draagt, een knalgele roos op de revers ervan.

Vrolijk stapt ze bij hem in de auto.

Er staan al veel mensen te wachten aan de Magdalenakerk. De zon speelt verstopperje met de wolken maar niemand die het merkt want alle ogen zijn op haar en hem gericht. Voor ze uitstappen kijken ze elkaar nog heel even heel intens in de ogen. Er spreekt niets dan liefde en dankbaarheid uit voor alles wat tot dit moment geleid heeft. Met deze liefdevolle blik, die alle woorden overbodig maakt, leidt hij zijn mooie dochter tot links vooraan in de kerk waar haar aanstaande, Nadira, blozend van opwinding, staat te wachten. Hij laat nog een zachte zoen achter op Eva's wang en die van zijn schoondochter voor hij z'n blik richt op Rachel. Traag wandelt hij op haar af, hij wil dit moment zo lang mogelijk rekken. Zijn hand omsluit de eenvoudige gouden ringen die in z'n rechterzak zitten. Op het moment waarop hij bij haar aankomt en ze met pretlichtjes in de ogen knikken naar de voorganger, begint deze aan de bijzondere dubbelceremonie.

Er is niets mooiers dan een nieuw begin.

I'M A BIRD

een verhaal van
Eveline, Anna,
Konstanze, Yousra
en Katia

Throwback naar een jaar of tien geleden.
Wanneer mijn kids nog niet aan mijn heupen kwamen
maar aanstekelijk goed konden shaken.
En dat deden we ook, tot tien keer toe na elkaar
en nog eens en nog eens...

Op het vrolijk klinkende deuntje van Marco Z.
Ze waren er zot van en ik op den duur ook.

Wat heerlijk zijn die momenten: spontaan, onverwachts en
ontwapenend. Momenten waarbij de stress van de dagelijkse ratrace
van de schouders valt, geheel op het onverwachts.

Op een zonnige zondag, in de living, in onze pyjama.

Ook de mus had het gezien, vanop zijn plekje op het hek, op diezelfde
zonnige zondag.

Hij was van plan om weg te vliegen maar het tafereeltje vond hij leuk,
hij bleef nog even kijken van op afstand, ook hij genoot.

Hij zag dat het goed was en vloog verder...
Het deuntje nam hij mee.

*'So I'm a feeling like a bird
I'm a bird, I'm a bird
I've been feeling like a bird
Been a bird ever since my birth
Till someone's gonna shoot me down
I'm a bird, I'm a bird, I'm a bird
I've been feeling like a bird
Been a bird ever since my birth
Ain't my mind gonna shoot me down...'*

Lente 2000, Erevan

Een vrouw van 70 jaar met sneeuwwit haar dat ze nooit gekleurd heeft.
Ze is trots en wil haar leeftijdstekens niet verstoppen.
Een vrouw van weinig woorden maar er is zo veel wijsheid in haar
stilte, zo veel goedheid
in alles wat ze doet.

Zoals elke ochtend is ze vroeg opgestaan en strooit ze broodkruimels op haar balkon. Het is haar onmisbaar ritueel sinds ze klein is. Een mus vliegt meteen naar haar toe, wacht op de leuning van het balkon, kijkt naar de vrouw en luistert naar haar verhaal.

De vrouw bidt. Nu doet ze dat elke dag sinds ze weg zijn.

Voor haar zoon die zo ver weg is en voor haar kleinkinderen.

Ze zijn gevlogen zoals de vogels, duizenden kilometers ver, naar een land waarvan zij de naam enkel tijdens haar kinderjaren gehoord had toen ze nog op school studeerde.

De mus blijft nog eventjes, neemt kruimels in haar bek en vliegt weg.

De vrouw hoopt dat de mus haar gebed naar haar zoon zal brengen.

Mei 2020, Oostende

Ik zit op mijn kleine balkon, doe mijn ogen dicht en geniet van het oneindige liedje van de lentevogels.

Ik luister naar hun verhalen, dan leg ik kruimels en wacht...

De mus vliegt van balkon naar balkon, naar een park en dan naar een andere hoek van de stad. Terwijl hij zich een weg baant, neemt hij vele ervaringen mee in zijn kleine, warme lichaam.

Dat mensen hem op zoveel verschillende manieren behandelden, verraste de mus. Sommigen maakten hem bang of waren bang van hem en anderen begreep hij, ofwel door hun zang, ofwel door de energie die ze uitstraalden. Sommigen waren vrolijker dan anderen, anderen bewuster en vriendelijker.

Vogels zijn anders. Hun missie is genieten van het leven. Vliegen. Vloeien. Dansen. Zingen. Zang en harmonie is alles voor hen.

De mus had een beetje medelijden met veel van deze aardse wezens omdat ze leven in boosheid en angst voor het leven zelf. Ze hebben het niet begrepen, op enkele uitzonderingen na.

En nu, terwijl hij vliegt, wordt zijn aandacht gevestigd op een groepje kleintjes die met een kleurrijke bal aan het spelen zijn. Drie kleine kinderen lopen, rollen en lachen in bewegingen die lijken op een dans.

De mus landt op een tak in de buurt en kijkt enthousiast toe. Hij houdt van deze kleine wezens. Ze zijn er in alle kleuren en maten, zonder dat ze zich bewust zijn van hun bestemming en hun ruimte. Daar zijn ze gewoon, vrolijk en dansend. En hij vraagt zich af: "waarom zouden ze moeten veranderen?"

De zon schijnt. De zesjarige Lucas zit in een rolstoel in de tuin. Hij kijkt naar een mus die vliegt in de blauwe hemel en op de takken van de boom in de tuin strandt.

Lucas' mama verplaatst hem in zijn rolstoel naar de schaduw. De mus kijkt benieuwd en verbaasd toe naar deze speciale stoel.

Lucas ziet hem. "Ik ben jaloers op je mus", zei Lucas. "Je kunt vliegen, je bent vrij en je kunt overal gaan." "Weet je, mus, nu ga ik een brief aan de kerstman schrijven." "Is het geen lente?", vroeg de mus zichzelf af. "Ik wil hem vragen mee te vliegen met zijn slede en voor één dag wil

ik kunnen stappen met mijn benen, ik wil voetbal spelen met mijn vriendinnen, ik wil zwemmen, springen en lopen in het bos.” De mus beseft nu dat de speciale stoel dient om Lucas zijn leven te verlichten.

De mus denkt meteen terug aan het moment waarop hij zelf zijn pootje had gebroken. Hij had toen het geluk gehad om op het balkon van een oudere dame te landen. Zij had erg goed voor hem gezorgd. Ze had hem een mooie mand gegeven, zijn pootje gespalkt en hem verwend met heerlijk graan en fris water. Op korte tijd heelde de wond aan zijn poot en kon hij weer vrij rondfladderen in de mand. Hij was nog niet sterk genoeg om te vliegen en was erg gehecht geraakt aan de oudere dame. Hij zag hoe ze elke dag een gebed deed voor haar zoon en kleinkinderen, dat raakte de mus.

Op een dag was hij sterk genoeg om terug te vliegen en lonkte de vrijheid. Hij hupte uit zijn mand en trok de wijde wereld in maar deze keer niet zomaar. Hij had een missie: hij zou de gebeden van de oude dame tot bij haar zoon en kleinkinderen brengen. Via het sterke netwerk onder de mussen vond hij hun adres. Dagen, weken heeft de mus gevlogen... tot hij een man aan een raam zag verschijnen die sprekend op de oudere dame leek. Uren heeft hij staan tjilpen aan hun raam om alle boodschappen van de oudere dame aan hen door te geven en ook hun liefde voor de mus was duidelijk voelbaar.

Nu de mus de kleine Lucas had gezien, wist hij dat hij opnieuw een missie had. Deze keer moest hij de kerstman weten te vinden, helemaal tot aan de Noordpool. Geen makkelijke opdracht maar het

was pas lente en hij had tijd tot december. En hij voelde gewoon dat hij dit moest doen voor Lucas zodat hij één dag eens samen met de mus zou kunnen vliegen.

DANSEN IN MIJN HOOFD

een verhaal van
Hadewij, Karem,
Odismarcy, Erika
en Nele

1

Ik schrik wakker van het lawaai op straat. Half slapend waggel ik naar het raam en schuif de gordijnen open. De hele stad lijkt al in beweging. Het gevolg van alweer een nutteloos avondje netflixen tot ver in de nacht. Ik kijk op mijn telefoon. Vier gemiste oproepen van Tina. Ik duw de telefoon uit en laat mijn voicemail mijn overbezorgde zus trotseren. Het ding heeft nu eenmaal meer lef dan mezelf. Ik beslis koffie te maken zodat ik me toch enigszins onder de levenden kan begeven.

De koffie sijpelt traag door en het geeft me de tijd om te beseffen dat ik vandaag misschien toch maar eens mijn living moet opkuisen. Nu ja, opkuisen. Het is eerder uitmesten. Een jaar geleden had je me een interieurarchitect gewaand bij het aanzien van mijn appartement. Het leek zo uit een boekje gelopen. Tot in de puntjes gestyled en mee met de

laatste kleurentrends. Maar dat was vroeger. Nu denk je bij de aanblik eerder aan een tienerjongen. Of een zwerver. Beiden zonder een echt doel in het leven. In dat opzicht past mijn interieur nu wel bij mij.

De koffiemachine vertelt me pruttelend dat mijn koffie klaar is. Ik krijg een warm gevoel als ik naar buiten kijk. Komt het door de koffie of doordat het eindelijk gestopt is met regenen?

Ik plaats mijn lege kop bij de rest van de vuile vaat en beslis naar buiten te gaan. Dat opruimen kan morgen ook wel. Ik doe mijn schoenen aan. Neem mijn winterjas en mijn tas.

Terwijl ik mijn jas toeknoop komt de lift aan. Een indringende geur komt me tegemoet: het allesoverheersende parfum van mijn bovenbuur. Ik glimlach even bij de gedachte dat ik echt blij mag zijn dat het is gestopt met regenen of de geur van haar keffer Pixi kwam ook op mij af. “Goeiemorgen mevrouw Beckers.” “Goeiemiddag Rosa”, antwoordt mevrouw Beckers op een corrigerende toon. Pixi gromt. Gelukkig stopt de lift gauw op het gelijkvloers. Eindelijk krijg ik wat frisse lucht bij het openen van de liftdeuren. Om geen opmerking over elementaire beleefdheid of respect voor ouderen te moeten aanhoren, laat ik hond en baas eerst uitstappen. Zij gaan rechts en hoewel ik ook die kant uit moet, ga ik toch maar naar links. Niet zeker of ik dit doe om de indringende geur of die plaats te ontwijken. Die plaats die me telkens kippenvel geeft als ik er passeer. De zeldzame keren dat ik er toch langs moet doe ik dit met een ingehouden adem en versnelde pas.

2

Ik word niet graag herinnerd aan de periode toen ik in het opvangcentrum verbleef. Dus loop ik in de tegenovergestelde richting. Ik ben nu maar één straat verwijderd van het strand en het idee

groeit om even te ontspannen van de lucht en het lawaai van de stad, de overvolle ruimten, de eentonigheid van de mensen en de routine van het leven. Ik loop het strand op. Vandaag gaat blijkbaar niemand wandelen. Ik zoek een plaatsje op de golfbreker, klaar om mijn dagelijks gesprek te beginnen met de zeemeeuwen die terugkomen van hun reis met nieuws uit andere landen.

Het strand heeft een natuurlijke verbintenis met alle andere stranden van deze wereld, maar de hand van de menselijke nutteloosheid heeft de natuur steeds gewijzigd, uit angst voor andere mensen, uit vrees om iets te verliezen, of om anderen uit te sluiten, met andere woorden: om grenzen te trekken. Alle wensen en verwachtingen zijn als golven die, vermoeid van de reis, op de stenen van de golfbreker breken, net als mijn hoop en mijn illusie breken op de stenen van de realiteit. Hier vinden ze rust op het einde van hun reis. Elke golf komt, gevolgd door haar zussen, zonder wachten of besef van tijd alsof ze eeuwig zullen komen.

Ik wil tot rust komen maar zoveel gedachten en dwalende vragen houden me bezig. De zee heeft de vluchteling vervreemd door hem over de golven naar een ander land te brengen. De zee draagt de hoop van vissers op haar rug en leidt steeds tot nieuwe avonturen en ontdekkingen. De zee is ook als een spiegel voor de mens, want ze lijken ook zo op elkaar. Soms zijn ze erg onrustig en wild, om dan terug kalm en stil te zijn. Ze hebben beiden hun geheimen, maar ook hun toegankelijkheid, waarbij de mens zich kwetsbaar open stelt en de zee alles op het strand terug gooit. Ze stralen vertrouwen uit, want de zee heeft altijd ergens een ander strand waar men terecht kan. Maar ook onbetrouwbaarheid, hebzucht en verraad is universeel.

De zachte bries brengt frisheid, afkomstig van de mooie blauwe ogen van de zee. De sfeer is magisch en duwt mij in een droom. Ze doet mij

reeds verlangen naar een nieuw ontmoeten met haar, morgen op deze plek. Maar nu moet ik terug naar huis om de belofte aan mezelf, om te poetsen, waar te maken.

3

Mijn lichaam ligt op de sofa na de zware taak. Huishouden spreekt me helemaal niet aan. Maar ja, het kan niet anders. Ik voel me ondertussen trots op mezelf omdat alles proper is. Dit gevoel herinnert me aan vroeger, toen ik klein was en mijn mama me troostte nadat ik mijn taken afgewerkt had.

Naast mijn sofa staat een kleine tafel met mijn lievelingsboek. Ik heb een speciaal gevoel bij dit boek, het leidt me naar interessante thema's over persoonlijke ontwikkeling. Iets dat me geholpen heeft de laatste tijd. Zich aanpassen is nooit gemakkelijk, vooral als je gecompliceerde en moeilijke momenten meemaakt. Je zelfvertrouwen zakt naar je hiel en soms is het moeilijk om jezelf te redden. Maar dit boek heeft me letterlijk gered. Het is meer dan een boek, het is m'n beste vriend. Lezen, naar mijn Nederlandse les gaan en een afspraak met de zee zijn dingen die ik niet kan missen. Ze brengen me rust en ik leer op een wijze manier hoe ik mijn tegenwoordige leven beter kan begrijpen en aanpassen.

Ik herinner me nog, toen ik net Nederlands begon te leren dat ik dolgelukkig was omdat ik een paar zinnen kon zeggen. Elke keer ik naar buiten ging, probeerde ik deze zinnen te oefenen. Zonder resultaat. Mensen zaten vast in hun eigen wereld of hadden geen zin om te antwoorden. Maar niet iedereen is hetzelfde, één van de kassiersters van de Spar begroette me altijd vriendelijk wanneer ik aan de kassa kwam en ik haar zei: "goede dag!".

Op een dag kwam ik weer bij haar aan de kassa en zoals gewoonlijk begroette ik haar. Ze antwoordde maar deze keer vroeg zij me: "Hoe is met joen?" Op het eerste moment wist ik niet wat ik haar moest antwoorden maar ik wilde iets zeggen en zei: "Het gaat goed met mij maar met June weet ik het niet." Toen ze dit hoorde, lachte ze. Naarmate ze steeds roder werd van het lachen, werd ik alsmear meer beschaamd omdat ik niet begreep wat ik verkeerd had gezegd. Toen ze stopte met lachen, legde ze me uit dat ze in het dialect vroeg: "Hoe gaat het met jou?" Dialect, een taal die Belgen gebruiken om met elkaar te communiceren in het dagdagelijkse leven. Ze zei: "Sorry dat ik met je lachte." Ik moest nu zelf lachten en ik wenste haar nog een fijne dag.

4

Nu ik aan de supermarkt denk, besef ik dat ik vergeten ben brood te halen. Ik passeerde langs de etalage van de bakkerij maar zoals zo vaak gebeurt, bleef ik staren door het raam. De etalage van de bakker trekt me aan zoals de kust en de golven, ik kan er niets aan doen. Op dat moment rinkelt mijn telefoon opnieuw, Tina weer. Ik ben net te laat om haar oproep te beantwoorden en heb onvoldoende saldo om haar terug te bellen. Ik kijk naar de klok die aan de muur hangt, de klok die me herinnert aan mijn boodschappen en taken die nog moeten gedaan worden, zaken die ik nooit op een notitieblok schrijf.

De pen glijdt op het notitieblok maar spreekt voor zichzelf. Woorden die de geest, het hart en de ziel onderhouden. Ze laten me achter als luisteraar en toeschouwer. Dankzij deze dagelijkse gewoonte, herken ik mezelf dag na dag. Hoe gemakkelijk of moeilijk ook, deze woordelijke avonturen doen me groeien. Zonder hen zou het saai zijn, ik heb peper en zout nodig. Het notitieblok is een ster maar ik ben het licht.

"Klik, klok, klik, klok", de klok zingt. Ik denk dat ik nog tijd heb, ik trek mijn jas aan en met een sprong sta ik op straat. Het is lente, het wordt al warm alhoewel ik nog in mijn jas zit. Vanmiddag heeft het geregend en een ideale temperatuur is achtergebleven. Ik hoop dat ik vanavond kan genieten. Het is al lang geleden maar het smaakt nog steeds als de eerste dag. Ik loop richting bakker.

Ik heb geluk. Denk ik. Het brood dat ik lekker vind en enkele croissants wachten op me in de rekken. Ik hoop dat de persoon voor me in de rij om iets anders gaat vragen. Na enkele minuten waarin bakkerin María en een zekere Milan praten over het weer, over elkaars werk en vragen over elkaars kinderen en familieleden hebben beantwoord, hoor ik: "de volgende alstublieft". "Een meergranen en twee croissants alstublieft", hoor ik mezelf zeggen. "En nog twee van deze hier, lekker. Mmmm." Ik heb goesting en honger maar wacht tot de avond.

Ik sta versteld van wat een paar minuten in de bakkerij doen. De wind brengt nog steeds de geur van regen. Ergens zal het regenwater nieuw leven geven, hier heb ik mijn cadeau van de dag al ontvangen.

5

Voor mij zijn dagelijkse dingen en de routine soms rustgevend maar soms vergt het veel van me. Het vraagt veel energie maar het contrast met mijn vaderland in oorlog is groot. Toen was al het dagelijkse zo onveilig geworden. We waren eenzaam met z'n allen. Daarom verplicht ik mezelf om een dagelijks ritueel te hebben en mijn dagtaken te volbrengen. Koffie drinken, boodschappen doen, lezen in mijn inspirerend boek, mijn bibliotherapie onderhouden en wandelen op het strand. Het houdt me bezig, het geeft zin aan mijn leven, alleen.

Ondertussen ben ik alleen zijn gewoon. Ik ervaar soms nog slaapproblemen en dan kijk ik tot laat in de nacht naar Netflix. Op deze manier kan ik wel communiceren met andere taalgenoten over de hele wereld. Maar het is verslavend en maakt me nog meer moe dan voordien. In het asielcentrum had je geen enkel moment voor jezelf, dat was ook verschrikkelijk als jonge vrouw. Toch mis ik nu de connectie met anderen, met leeftijdsgenoten. Hoe zou het met de anderen uit het asielcentrum zijn? Ik heb er geen contact meer mee. Iedereen is vertrokken naar een andere stad of gemeente en overleeft, probeert zijn dromen te realiseren of maakt nieuwe dromen.

De dromen worden kleiner. Het openbaar vervoer kost me teveel geld om andere vrouwen terug op te zoeken. Vroeger had ik een grote passie, als kind bevestigde mijn moeder altijd dat ik ooit een beroemde danseres zou worden. Als tiener zorgde ik voor sfeer op grote familiefeesten. Deze feesten koester ik in mijn hart. Ze waren betoverend qua energie: er was een massa volk, luide muziek, ruimte om te dansen en te entertainen.

Wanneer ik danste, voelde ik me helemaal anders. Dan ontdekte ik mijn andere 'ik'. Ik kleepte me altijd zoals een jongen en deed jongensachtige dingen op straat. Op een of andere manier voelde ik me altijd beter bij jongens dan bij meisjes. Ook de stijl van streetdance is anders. Ik bracht ambiance en speelde met de muzikanten een heerlijk duel van vraag en antwoord. Want dansen is reageren, communiceren op wat de muziek jou vertelt. Muziek is ook een taal, universeel, diep, rijk. Ik vind de taal van de muziek makkelijker dan de taal van het Nederlands.

Toen ik ouder werd, kreeg ik mijn eerste job en mocht ik werken in een sportclub om aan straatjongeren streetdance te geven. De oorlog

kwam en alles viel stil. Ik hield van de muziek, de taal in de muziek. Nu heb ik deze droom achter me gelaten, ik heb zoveel achter gelaten. Ik moet nu overleven en denken aan een dagelijks ritme. Ik vind hier in deze stad geen dansclub, ik heb niemand om deze passie te delen. "Streetdance is voor jongens", zei mijn vader altijd op belerende toon. Wat hield ik van deze woorden, ze hoorden exact bij hoe ik me voelde. Waarschijnlijk denken ze dit hier ook. Ik heb nog geen andere vrouw gezien die ook streetdance doet. Mijn vader keurde dit erg af en vond dat ik mijn tijd niet mocht verliezen met dansen maar moest studeren of een goede job zoeken zoals mijn oudere zus Tina.

Soms droom ik ervan om de zee als muziek te gebruiken en op haar ritme te dansen. Gewoon, alleen, op het strand, de zee en de wind zijn mijn muziek. De meeuwen zijn mijn publiek. Ze applaudisseren en krijsen wanneer ik hevig spring in het zand. Ik laat me rollen in het zand. De zee maakt een ritme en ritme maakt dansbaar. Ik heb geen geld om danslessen te betalen. Ik heb niet direct vrienden om samen te gaan. Ik durf ook niet. Het onbekende is te groot voor mij. Maar ooit lukt het me wel om een danspasje te delen met iemand. Want dansen hielp me altijd zowel mentaal als fysiek. Het hielp ook andere jongeren, die verloren liepen. Ik loop weer te dagdromen. De ene gedachte volgt op de andere.

Mijn zus belt me opnieuw op. Ik neem de telefoon op. "Marhaba." "Salaam Aleikoum, zusje." Ze verwijt me dat ik onbereikbaar ben maar ik vertel haar over mijn grote reis in mijn gedachten. Ze vertelt me over een advertentie die ze zag in de supermarkt eergisteren. Ze vraagt me of ik deze ook had gelezen. Blijkbaar wil de stadsdienst samenwerken met de jeugdendienst en vele andere creatieve artiesten om straatjongeren van de straat te halen. Er zijn in de buurt heel wat problemen met vandalisme en drugs en op deze manier hopen ze een

doel en zinvolle bezigheid te geven aan deze jongeren. “Ze willen graag workshops creëren rond gevechtssporten, graffitikunst en dans. Het is een sociaal-cultureel project en het is heel nieuw voor deze kleine kuststad. Ze doen een oproep om zich kandidaat te stellen.” Ze neemt een foto van de flyer met de naam van de contactpersoon en een telefoonnummer. Ze stuurt dit naar mij via Messenger. Ik zie de foto. Mijn hart klopt sneller.

Ik ben verrast. Mijn zus steunde me ook niet in mijn danspassie vroeger, ze vond me altijd zo ‘anders’, zo ‘raar’. Maar ze weet wel dat dansen me gelukkig maakte en nog steeds maakt. Ze vraagt me of we samen eens op bezoek gaan en kennismaken. Even is het stil aan de telefoon. ... Ik vind de juiste woorden niet. Mijn gedachten dansen in het rond. *“Is dit een kantelmoment?”*

SPECIALE DANK AAN

Fotograaf Sipan Hota

Verhalenschrijvers Mulume, Carmen, Chris, Anja, Leila, Martha, Griet, Bert, Dennis, Saad, Christian, Dominique, Lieve, Walter, Oskar, Menka, Sam, Nancy, Hannah, Flora, Natali, Monique, Christine, Isabelle, Imane, Lili, Liesbeth, Myriam, Marina, Anna, Konstanze, Youssra, Katia, Eveline, Nessrin, Denis, Brenda, Jenka, Elisa, Karem, Odismarcy, Nele, Hadewij, Érika, Ivan, Abud, Sylvie, Fien, Elnaz, Luisa en Mohamad.

COLOFON

Deze verhalenbundel is het resultaat van een experiment tussen april en mei 2020 van FMDO vzw.

PROJECT | Tine Dessen

BEELDEN | Sipan Hota - www.sipanhota.com

VORMGEVING | Bieke Vanhoorne – www.studiobieps.be

DRUK | Deriemaecker Printing - www.deriemaecker.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER | FMDO vzw

PUBLICATIE | juni 2020

FMDO, Federatie voor Mondiale Democratische Organisaties, verbindt en versterkt mensen in de superdiverse samenleving van vandaag en morgen. We doen dit met sociaal-culturele verenigingen van mensen met een migratieachtergrond en gedreven vrijwilligers die het hart van FMDO vormen.

Samen creëren we ruimte voor dialoog en ontmoeting. We zetten in op vernieuwende initiatieven die de maatschappelijke deelname en de stem van mensen met een migratieachtergrond in het publieke debat versterken. Vanuit de kracht van diversiteit bouwen we bruggen tussen mensen en overstemmen we polarisering op een positieve manier.

We gaan voluit voor een warme samenleving waaraan iedereen gelijkwaardig deelneemt, waar iedereen zich thuis en verbonden voelt en waar mensen hun culturele identiteit vrij kunnen beleven.

Meer info op www.fmdo.be. Volg ons via

Met steun van

Vlaanderen
verbeelding werkt

